

Integraal Huisvestingsplan Staphorst 2024 – 2040

Gemeente Staphorst

Opdrachtgever
Gemeente Staphorst

Datum
19 juli 2023

Auteurs
A. de Rooy
J. Drogt
S. Vuijst

Versie
Definitief

Voorwoord

“

Iedere leerling in Nederland heeft recht op goed onderwijs. Tijdens het gezamenlijke proces tussen scholen en gemeente om te komen tot dit Integraal Huisvestingsplan (IHP) is het mij opgevallen dat we dit niet alleen als een opdracht zien, maar dat iedereen vanuit zijn of haar rol hier met passie aan bijdraagt. Een voorwaarde voor goed onderwijs aan onze kinderen is een kwalitatief goed schoolgebouw met voldoende ruimte, een prettig klimaat en frisse lucht. Daarnaast is een schoolgebouw een belangrijke voorziening voor de leefbaarheid in onze kernen.

De scholen in IJhorst, Punthorst, Rouveen en Staphorst geven een gevarieerd beeld. De leeftijd varieert van 12 jaar tot bijna 70 jaar oud. Je ziet daarin dat in de loop der tijd er verschillend gedacht werd over onderwijsconcepten en hoe gebouwen daarbij aan moesten sluiten.
In dit IHP zien we terug dat binnen het onderwijs wordt gewerkt aan de inclusieve maatschappij van morgen. Inclusief onderwijs draagt bij aan gelijkwaardige behandeling en gelijkwaardige deelname aan de samenleving. Dit vraagt niet alleen wat van het team op school, dit vraagt ook wat van het gebouw.

Zo zien we meer uitdagingen op ons af komen. We verwachten dat het aantal leerlingen in Staphorst de komende jaren flink zal toenemen. Daar moeten we onze schoolgebouwen op aanpassen. Een andere uitdaging zijn de financiën. We hebben ambities, maar dat vraagt wel de nodige financiële armslag zowel bij de schoolbesturen als bij de gemeente.

Alles begint met samen plannen maken. En dat hebben we gedaan in dit IHP. We tonen gezamenlijk lef, we hebben ambitie om samen te gaan voor een fantastisch onderwijsklimaat voor alle kinderen in Staphorst!

Herriët Brinkman
Wethouder onderwijs Gemeente Staphorst

Samenvatting

De schoolbesturen en de gemeente Staphorst hebben intensief samengewerkt aan de totstandkoming van dit Integraal Huisvestingsplan (IHP). Samen staan ze voor een grote opgave op het gebied van onderwijshuisvesting en zien ze de noodzaak voor een meer structurele kijk op de onderwijshuisvesting. Meer dan de helft van de schoolgebouwen voor primair onderwijs is 40 jaar of ouder en dus binnen afzienbare tijd toe aan een structurele ingreep in de huisvesting (renovatie dan wel vervangende nieuwbouw).

Onderwijshuisvesting is een belangrijke voorwaarde voor het faciliteren van goed onderwijs. Dit vinden gemeente en schoolbesturen belangrijk. Daarom willen ze samen zorgen voor duurzame, inspirerende en functionele voorzieningen voor de toekomstige generaties. Dit IHP koppelt beleidsambities, huidige én toekomstige wet- en regelgeving en concrete afspraken aan elkaar voor de komende jaren. Het is een koersdocument dat is opgesteld met als doel:

Creëren van duurzame, inspirerende en functionele gebouwen met een gezond binnenklimaat die voor alle partijen binnen de beschikbare middelen te exploiteren zijn.

In dit IHP is de landelijke en lokale regelgeving opgenomen die kaderstellend is. Tevens zijn beleidsambities opgenomen die relevant zijn voor onderwijs en consequenties kunnen hebben voor de onderwijshuisvesting, zoals de voor- en vroegschoolse educatie en samenwerking met kinderopvang. Ook is er aandacht voor duurzaamheid en verduurzaming van de gebouwen, een maatschappelijke uitdaging waarvoor gemeenten en schoolbesturen beide een verantwoordelijkheid hebben.

Het IHP heeft een uitvoeringsplanning van 16 jaren. Om het uiteindelijke doel te behalen is een planningshorizon van 16 jaren nodig. Het gaat om forse investeringen, die gebaseerd zijn op berekeningen van leerlingenaantallen en ruimtebehoefte.

De gemeente heeft recent nieuwe leerlingenprognoses laten opstellen. Hieruit blijkt dat het aantal leerlingen in het basisonderwijs stevig groeit de komende jaren. Dat is terug te zien in de groei bij meerdere basisscholen waardoor de druk op de gebouwen groot wordt.

In dit IHP zijn scenario's opgenomen waarbij zowel rekening is gehouden met passende capaciteit en verduurzaming. Deze scenario's zijn doorgerekend zodat duidelijk is welke investeringen hiermee gemoeid zijn. De investeringen voor de komende 4 jaren worden onderdeel van de financiële meerjarenplanning van de gemeente. De investeringen voor de jaren daarna zijn onderdeel van een continu en dynamisch proces waarbij het IHP steeds wordt geactualiseerd en de gemeenteraad per jaar budget beschikbaar stelt.

Om te komen tot duurzame, inspirerende, functionele gebouwen met een gezond binnenklimaat die voor alle partijen binnen de beschikbare middelen te exploiteren zijn, is een fors investeringsprogramma nodig. Alhoewel de gemeente als lokale overheid een verantwoordelijkheid heeft voor goede onderwijshuisvesting, hebben de schoolbesturen in Staphorst uitgesproken bereid te zijn om – indien nodig en mogelijk – bij te willen dragen om haalbaarheid en betaalbaarheid te vergroten. Dit moet echter blijken uit een businesscase die voor ieder project, gezamenlijk, wordt opgesteld.

Inhoud

1 Inleiding 7
1.1 Aanleiding / doelstelling 7
1.2 Reikwijdte IHP 8
1.3 Uitdagingen 8
1.4 Werkwijze 8
1.5 Leeswijzer 8
2 Wettelijk kader en gemeentelijke regelgeving 9
2.1 Wettelijk kader 9
2.2 Status IHP 10
2.3 Planningshorizon 11
2.4 Werkwijze IHP 11
2.5 Verordening 12
2.6 Ontwikkelingen 12
2.7 Stichtings- en opheffingsnorm 12
2.8 Leegstand, medegebruik en verhuur 12
2.9 Bouwheerschap 13
2.10 Kwaliteitsniveau 14
3 Beleidskader 15
3.1 Opgroeien & ontwikkelen 15
3.2 Inclusie / inclusief onderwijs 17
3.3 Kwaliteit onderwijshuisvesting 17
3.4 Kwantiteit onderwijshuisvesting 18
3.5 Duurzaamheid 18

3.6 Buitenruimte 19
3.7 Vergroenen van pleinen 19
3.8 Voorzieningen laadinfra 20
3.9 Voorzieningen bewegingsonderwijs 20
3.10 Nieuwbouw versus renovatie 22
4 Huidige situatie 23
4.1 Onderwijslandschap 23
4.2 Quickscan 25
4.3 Prognose versus normbehoefte 26
4.4 Capaciteit versus normbehoefte 27
5 Scenario's en meerjarenplanning 28
5.1 Algemeen / inleiding 28
5.2 Prioritering 28
5.3 Maatregelen 28
5.4 Planning 28
6 Financieel 30
6.1 Uitgangspunten investeringsbedragen 30
6.2 Uitgangspunten investeringen en kapitaalslasten 32
6.3 Verdeling kosten verduurzamen en binnenklimaat 33
6.4 Perspectief per schoolgebouw 34
6.5 Sportaccommodatie 38
6.6 Financiële vooruitblik 39
6.7 Bijkomende kosten 41
Bijlage 1 – Factsheets
Bijlage 2 – Demarcatielijst

1 Inleiding

1.1 Aanleiding / doelstelling

De gemeentelijke overheid heeft in Nederland een wettelijke verplichting om te voorzien in adequate huisvesting voor (speciaal) primair en voortgezet onderwijs. Deze verantwoordelijkheid (zorgplicht) ligt bij de gemeenten sinds 1997. Alle wettelijke afspraken zijn vastgelegd en geborgd in de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Staphorst'. Dit is een gemeentelijke vertaling van de landelijke wet- en regelgeving. De laatste versie van de verordening dateert uit november 2022.

Onderwijshuisvesting is een belangrijke voorwaarde voor het faciliteren van goed onderwijs. Schoolbesturen hebben hierin ook een belangrijke rol en verantwoordelijkheid. Ondanks de gescheiden verantwoordelijkheden (zie hoofdstuk 2, paragraaf 2.1) hebben gemeente en schoolbesturen een gezamenlijk belang, namelijk samen zorgen voor duurzame, inspirerende en functionele voorzieningen voor de toekomstige generaties. Vanuit het gezamenlijk belang hebben de schoolbesturen en gemeente samen een Integraal Huisvestingsplan (IHP) ontwikkeld. Dit IHP koppelt beleidsambities, huidige én toekomstige wet- en regelgeving en concrete afspraken aan elkaar voor de komende jaren. Het is een koersdocument dat is opgesteld met als doel:

Een actueel beeld van de onderwijshuisvestingsvoorzieningen (inclusief voorzieningen voor bewegingsonderwijs) in de gemeente Staphorst te vertalen naar een plan voor de toekomst waarin duidelijk is:

- Wat er de komende jaren moet gebeuren.
- Welke investeringen daarmee gemoeid zijn.
- Welke verantwoordelijkheid schoolbesturen en gemeente hierin hebben en nemen.

Het uiteindelijke resultaat dat wordt nagestreefd is:

Creëren van duurzame, inspirerende en functionele gebouwen met een gezond binnenklimaat die voor alle partijen binnen de beschikbare middelen te exploiteren zijn (citaat uit startnotitie IHP opgesteld door de gemeente).

Het IHP dient voor meerdere doelen en heeft meerdere functies:

- In het IHP wordt de gedeelde visie van gemeente en schoolbesturen op het scholenlandschap van de toekomst vastgelegd, passend bij de lokale situatie.
- Het IHP zorgt voor een planmatige, doelmatige en integrale sturing op onderwijshuisvesting.
- Het IHP vormt het kader voor afspraken die gemeente en schoolbesturen maken over het investeringsplan voor nieuwe of vernieuwde huisvesting van scholen. Dit leidt tot meer zekerheid voor zowel schoolbesturen als gemeente en overstijgt de jaarcyclus van de verordening.
- Het IHP is de leidraad voor de uitvoering van het programma voor onderwijshuisvesting. Hiermee is een langere termijn van 16 jaren gemoeid (opgedeeld in blokken van 4 jaren).
- Het IHP geeft zicht op de beschikbare omvang van de huisvestingsportefeuille en de behoefte naar de toekomst.
- Het IHP duidt ontwikkelingen die relevant zijn voor het scholenlandschap en vertaalt deze – indien nodig – in afspraken en maatregelen.
- Het IHP is beleidsrijk: aanpalende beleidsterreinen die invloed hebben op het onderwijs en scholenlandschap zijn betrokken/gekoppeld.

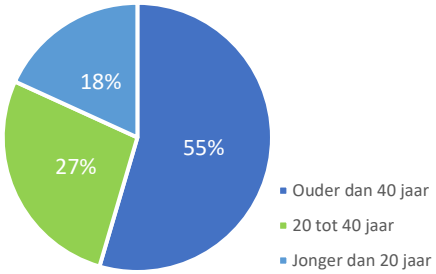
1.2 Reikwijdte IHP

Dit IHP:

- Gaat over het primair en voortgezet onderwijs (PO en VO):
  - 10 locaties voor primair onderwijs
  - 1 locatie voor voortgezet onderwijs
- Betreft ook de voorzieningen voor bewegingsonderwijs:
  - 4 locaties die worden ingezet voor bewegingsonderwijs
- Betreft een planning voor 16 jaren opgedeeld in blokken van 4 jaren. Dit meerjarenperspectief en beleid loopt over college- en raadsperiodes heen. Voor zowel de gemeente als de schoolbesturen is het belangrijk om afspraken binnen dit meerjarenperspectief gestand te doen, omdat beiden hun financiële 'huishouding' hierop afstemmen.

1.3 Uitdagingen

De gemeente Staphorst staat – samen met de schoolbesturen – voor een flinke opgave op het gebied van onderwijshuisvesting. Beide zien de noodzaak voor een meer structurele kijk op de onderwijshuisvesting, door verschillende ontwikkelingen zoals inclusief onderwijs, ventilatie en verduurzaming. Daarnaast speelt de leeftijd van de gebouwen in deze uitdaging ook een rol. Meer dan de helft van de schoolgebouwen voor primair onderwijs is 40 jaar of ouder en dit vraagt binnen afzienbare tijd om een structurele ingreep in de huisvesting (renovatie dan wel vervangende nieuwbouw). Ondanks de leeftijd van de gebouwen zijn ze in goede staat, er wordt goed voor de gebouwen gezorgd.

Ook de klimaatdoelstellingen die zijn vastgelegd in het klimaatakkoord van Parijs en richting 2050 moeten worden gehaald maken ingrijpen noodzakelijk. Hiervoor is een verduurzamingsslag nodig.

Met de ingrepen die zijn opgenomen in dit IHP werken gemeente en schoolbesturen samen toe naar toekomstbestendige onderwijshuisvesting voor de komende decennia die tevens bijdragen aan de klimaatdoelstellingen.

1.4 Werkwijze

Het jaar 2023 stond voor schoolbesturen en gemeente in het kader van het

gezamenlijk optrekken richting een gedragen visie op onderwijshuisvesting. Hiervoor zijn diverse gesprekken gevoerd met en door betrokken partners. Aangezien een IHP op dit moment nog geen wettelijke verankering kent is consensus de route naar structurele afspraken. In afwachting van een wettelijke verankering hebben schoolbesturen en de gemeente Staphorst gemeend het constructieve gesprek te voeren. Dit om te komen tot een gezamenlijk toekomstperspectief voor alle schoolgebouwen in de gemeente. Onderstaand staan de stappen vermeld die in dit traject zijn doorlopen:

1.5 Leeswijzer

Het Integraal Huisvestingsplan is geschreven door LindHorst huisvestingsadviseurs en de Mevrouwen in opdracht van de gemeente Staphorst. Het document is als volgt opgebouwd:

- Hoofdstuk 2 beschrijft de wettelijke kaders en gemeentelijke regelgeving
- Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van relevante beleidskaders die binnen de gemeente Staphorst zijn geformuleerd en consequenties hebben voor het IHP
- Hoofdstuk 4 geeft een overzicht van het huidige scholenlandschap
- Hoofdstuk 5 gaat over de scenario's en meerjarenplanning
- Hoofdstuk 6 bevat de financiële vertaling.

2 Wettelijk kader en gemeentelijke regelgeving

2.1 Wettelijk kader

De gemeente heeft de wettelijke zorgplicht om te voorzien in adequate en voldoende huisvesting voor basis-, speciaal-, voortgezet- én bewegingsonderwijs. Deze zorgplicht is verankerd in de Wet op het Primair Onderwijs (WPO), de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO) en de Wet op de Expertisecentra (WEC). Daarnaast moet de gemeente voorzien in voldoende voorzieningen voor bewegingsonderwijs op een passende afstand van scholen. In de gemeente Staphorst bevinden zich geen locaties voor speciaal onderwijs.

In de meeste situaties ligt het juridische eigendom van schoolgebouwen bij de schoolbesturen. De gemeente heeft economisch claimrecht. Dat betekent dat bij beëindiging van onderwijsgebruik gebouw en terrein worden overgedragen aan de gemeente. In sommige gevallen ligt het eigendom bij een andere partij, bijvoorbeeld een Vereniging van Eigenaren of bij de gemeente zelf. Dan is er meestal sprake van andere afspraken ten aanzien van gebruik, onderhoud, uitbreiding en vernieuwing.

Om te kunnen voorzien in uitvoering van deze taken en verantwoordelijkheden, ontvangt de gemeente financiële middelen via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. De gemeente is vrij om de ontvangen middelen naar eigen inzicht te besteden en weegt daarvoor de investeringen in onderwijshuisvesting af tegen andere taken en verantwoordelijkheden. Schoolbesturen ontvangen financiële middelen van het ministerie van OCW als onderdeel van de lumpsum:

- *Het bedrag dat ze ontvangen voor personele en materiele kosten (de zogenaamde MI-vergoeding).*

In onderstaand schema zijn de verantwoordelijkheden in beeld gebracht met in de ‘onderste’ blokjes de verantwoordelijkheden voor enerzijds het schoolbestuur (links) en anderzijds de gemeente (rechts). De elementen die in het middelste rode blokje staan zijn (nog) niet formeel geregeld in de wet. Hierover maken gemeente en schoolbesturen separate afspraken, bijvoorbeeld in het IHP.

Zowel de wettelijk geregelde verantwoordelijkheden, maar ook de specifieke gemeentelijke afspraken en inkleuring vormen tezamen de basis voor de kwaliteit van de onderwijshuisvesting en het bewegingsonderwijs in Staphorst. Ook dit IHP sluit daarop aan. De kern wordt gevormd door maatregelen die ervoor zorgen dat de bestaande voorzieningenstructuur wordt getransformeerd naar de toekomst.

De gemeente koppelt hier haar bredere verantwoordelijkheid aan bijvoorbeeld op het gebied van jeugdhulp en -zorg waarvoor de gemeente sinds de decentralisatie medeverantwoordelijk is (de gemeente Staphorst heeft dit onder andere vertaald in het integraal beleidsplan sociaal domein 'Iedereen telt mee'). Maar ook duurzaamheid van de (gebouwde) omgeving is een belangrijk onderwerp, gezien het klimaatakkoord van Parijs uit 2015 (in werking getreden in 2020). Al deze thema's zijn ook voor de schoolbesturen van belang.

Om te komen tot duurzame, inspirerende en functionele onderwijshuisvesting voeren gemeente en schoolbesturen regelmatig afstemmingsoverleggen. Dat gebeurt in het OOGO (Op Overeenstemming Gericht Overleg), maar ook in het LEA (lokale educatie agenda). Dit wordt gedurende het kalenderjaar enkele keren georganiseerd om te komen tot afstemming en besluitvorming. Dit gaat niet alleen over onderwijshuisvesting maar ook over voor onderwijs relevante onderwerpen.

2.2 Status IHP

De juridische basis die geldt voor gemeente en schoolbesturen is een minimale basis. Tijdens het ontwikkelen van dit IHP hebben gemeente en schoolbesturen gezamenlijk een visie bepaald over de kwaliteit van de onderwijshuisvesting. Het kwaliteitsniveau waarnaar wordt gestreefd ligt hoger dan het wettelijke minimum dat *'zorgplicht'* wordt genoemd. Het IHP stelt daarmee ruimere kaders. Het heeft (nog) geen formele juridische rechtskracht, maar gemeente en schoolbesturen spannen zich in om de in het IHP genoemde afspraken, scenario's en planning te realiseren. De gemeenteraad stelt het IHP als kaderstellend document vast. In de huidige situatie wordt middels een aanvraag bepaald welke projecten in het daaropvolgende jaar worden uitgevoerd. Deze procedure wordt losgelaten als het IHP met de planning en budgetten is vastgesteld. De voorgestelde planning wordt leidend en telkens vastgesteld in het OOGO voor het volgende jaar. Indien er een capaciteitstekort ontstaat die niet is voorzien in het IHP wordt een aanvraag ingediend en beoordeeld door de gemeente (overleg is noodzakelijk).

Het toekennen van een formele status aan het IHP is opgenomen in een wetsvoorstel dat in de zomer van 2020 naar de Tweede Kamer is gestuurd. Bij invoering van de wet, gepland in 2025, wordt het voor gemeenten verplicht een meerjarig Integraal Huisvestingsplan te ontwikkelen. Hiermee wordt aangepaste wetgeving over de taken en verantwoordelijkheden met betrekking tot onderwijshuisvesting gerealiseerd. Ook het onderwerp *'renovatie van schoolgebouwen'* en een nuancering van het investeringsverbod (versoepelen investeringsmogelijkheden schoolbesturen in huisvesting) krijgen hierin een plek. Gemeenten worden volgens het wetsvoorstel in de toekomst formeel verantwoordelijk voor renovatie (als alternatief voor vervangende nieuwbouw). Als deze nieuwe wetgeving er is, moet het IHP hierop worden geactualiseerd.

Op dit moment kent de verordening renovatie niet als voorziening in de onderwijshuisvesting. Met de aanpassing van de WPO in 2015 is groot onderhoud een verantwoordelijkheid geworden van de schoolbesturen en ontvangen zij daarvoor een rijksvergoeding. Renovatie, met als doel de levensduur van het gebouw substantieel te verlengen, is een investering die tussen onderhoud en nieuwbouw is terecht gekomen en daarmee altijd een 'grijs' gebied is geweest. De PO-raad, VO-raad en de VNG zijn van mening dat renovatie een plek moet krijgen binnen de regelgeving en daarmee een belangrijke keuze is binnen de onderwijshuisvesting. Vooral uit het oogpunt van verduurzaming is renovatie een goede oplossing. In de plannen zoals deze nu voorliggen in het wetsvoorstel, wordt uitgegaan van renovatie als volwaardig alternatief voor vervangende nieuwbouw.

In dit IHP is renovatie al meegenomen als volwaardig alternatief naast (vervangende) nieuwbouw. Daarmee lopen gemeente en schoolbesturen vooruit op de gewijzigde wetgeving en bepalen hiermee het ambitieniveau en de afspraken die nodig zijn om dit gezamenlijke ambitieniveau te realiseren.

2.3 Planningshorizon

Besluiten over vastgoed worden voor een lange periode genomen. Daarbij past een meerjarig investeringsprogramma. Gekozen is voor een periode van 16 jaar: 2024-2039. Dit biedt gemeente én schoolbesturen de kans om structureel rekening te houden met de gevraagde investeringen over een langere periode.

- Het stelt gemeente (en schoolbesturen) in staat om tijdig middelen te reserveren voor het vastgoed.
- Het geeft partijen de mogelijkheid om tijdig te kunnen anticiperen op maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkelingen.
- Het vormt voor schoolbesturen een strategische onderlegger voor sturing op zaken als de exploitatie, onderwijskundige vernieuwingen, onderhoud en aanpassingen in het gebouw.
- Het biedt de mogelijkheid om te anticiperen op de klimaatdoelstellingen uit het Akkoord van Parijs.

2.4 Werkwijze IHP

Dit IHP gaat over de toekomstige investeringen voor de komende 16 jaar. Een groot deel hiervan komt voor rekening van de gemeente, maar ook de schoolbesturen dragen hieraan bij (zie paragraaf 6.2). Op basis van de plannen in dit IHP weten de gemeente Staphorst en de schoolbesturen wat er qua investeringen gevraagd wordt. De investeringen voor de komende 4 jaar (1e blok) worden opgenomen in de meerjarenplanning, dit is een concreet programma dat wordt uitgevoerd. De investeringen voor de jaren daarna zijn in dit IHP in kaart gebracht en worden onderdeel van een permanent proces van actualisatie.

De scenario's uit dit IHP zijn richtinggevend maar vragen op het moment dat ze 'aan de beurt zijn' om nader onderzoek dat uiteindelijk de definitieve keuze bepaalt. De gevraagde bijdrage van de gemeente wordt onderdeel van de financiële Planning & Control cyclus die jaarlijks wordt doorlopen om op een verantwoorde wijze om te gaan met de maatschappelijke middelen.

Afgesproken wordt het uitvoeringsprogramma jaarlijks te actualiseren en tijdens een regulier OOGO weer vast te stellen (voor het aanstaande jaar). Zo komen partijen jaarlijks tot een actueel programma. Hiervoor wordt de gemeenteraad gevraagd het benodigde bedrag beschikbaar te stellen voor de uitrol van het IHP. Door op deze manier te werken vervalt de aanvraagprocedure, zoals die is opgenomen in de verordening.
De prognoses van leerlingenaantallen worden eens per twee jaar geactualiseerd. Het beste tijdstip voor het actualiseren van zowel de prognoses als het uitvoeringsprogramma is aan het einde van een kalenderjaar. Dan zijn de actuele gegevens van de teldatum 1 oktober (uitgangspunt voor de onderwijshuisvesting) van de afzonderlijke scholen ook bekend en kan daar rekening mee worden gehouden bij het uitvoeringsplan.

Daarnaast wordt eens per vier jaar het IHP beleidsmatig herijkt. Dan worden ook de inhoudelijke ambities tegen het licht gehouden en consequenties hiervan vertaald. Nieuwe wetgeving vanuit het Rijk of nieuw beleid van de gemeente Staphorst met consequenties voor het IHP, worden in het jaarlijkse OOGO besproken waarna gezamenlijk wordt besloten of en zo ja op welke manier het IHP wordt aangepast.

2.5 Verordening

Op basis van artikel 149 van de Gemeentewet, artikel 102 van de WPO, artikel 100 van de WEC en artikel 76m van de WVO stelt de gemeente de *'verordening voorzieningen huisvesting onderwijs'* vast. Dit is het minimale basiskader voor onderwijshuisvesting, waarin onder andere normafmetingen en normbedragen voor nieuwbouw, vervangende nieuwbouw, uitbreiding, herstel en eerste inrichting is vastgelegd. Hiervan kan worden afgeweken door in het IHP aanvullend gemeentelijk beleid vast te stellen bijvoorbeeld ten aanzien van de bedragen waarmee wordt gerekend (zie hoofdstuk 6). Na vaststelling van dit IHP wordt de verordening aangepast zodat deze is afgestemd op en aangepast aan het IHP. Dit valt onder de verantwoordelijkheden van de gemeente. Daarmee vormen beide documenten gezamenlijk het kader voor de onderwijshuisvesting voor de komende jaren. In de verordening staan kaders en regelingen voor situaties waarin het IHP niet voorziet.

2.6 Ontwikkelingen

Het IHP is een dynamisch document dat op gezette tijden wordt besproken en indien nodig wordt aangepast aan relevante ontwikkelingen en nieuwe wetgeving. Een aantal ontwikkelingen en toekomstige wetswijzigingen zijn al bekend. Het gaat om de volgende actualiteiten:

- Gemeenten worden verplicht om een Integraal Huisvestingsplan op te stellen (wet treedt – naar verwachting – in werking in 2025)
- Gemeenten worden verantwoordelijk voor renovatie van onderwijshuisvesting (alternatief voor vervangende nieuwbouw)
- Het huidige Bouwbesluit wordt vervangen door de nieuwe Omgevingswet en Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). De inwerkingtreding wordt verwacht op 1 januari 2024. Hierin staan de eisen opgenomen waaraan nieuwbouw en renovatie van gebouwen moeten voldoen.
- Route naar inclusief onderwijs 2035: in het onderwijs wordt gewerkt aan de inclusieve maatschappij van morgen. Inclusief onderwijs draagt bij aan gelijkwaardige behandeling en gelijkwaardige deelname aan de samenleving. Onderdeel van de routekaart naar 2035 is 'bepalen wat nodig is voor huisvesting'.

2.7 Stichtings- en opheffingsnorm

In het onderwijs wordt gerekend met normen voor het stichten, in standhouden en opheffen van scholen. Deze normen worden door het Rijk bepaald. Een school met een leerlingenaantal dat drie jaar op rij onder de opheffingsnorm valt, verliest haar bekostiging. De opheffingsnorm kan door allerlei aanvullende maatregelen worden opgerekt. Dat kan door de kleine scholentoeslag en de gemiddelde schoolgrootte berekening. Met de gemiddelde schoolgrootte heeft een schoolbestuur mogelijkheden om scholen in stand te kunnen houden ondanks de geldende opheffingsnormen. Instandhouding of opheffen van scholen is aan het schoolbestuur zelf. Hier heeft de gemeente als lokale overheid geen zeggenschap over.

De **landelijke opheffingsnorm** voor een school voor primair onderwijs bedraagt 23 leerlingen. Als een school daar gedurende 3 jaar achtereen op 1 oktober onder zit dan vervalt de financiering vanuit het Rijk. De **gemeentelijke opheffingsnorm** voor Staphorst bedraagt 48 leerlingen. Deze norm wordt iedere 5 jaar conform de Wet op Primair Onderwijs (WPO) aangepast op basis van CBS-gegevens. De norm is gebaseerd op het aantal inwoners en de leerlingdichtheid. In de gemeente is de **stichtingsnorm** voor het starten van een nieuwe school 200 leerlingen. Schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor het stichten, samenvoegen en/of sluiten van basisscholen. Daar gaat de gemeente niet over. De gemeente heeft wel een wettelijke zorgplicht om te voorzien in voldoende openbaar onderwijs voor de inwoners.

2.8 Leegstand, medegebruik en verhuur

Soms hebben scholen te maken met normatieve overcapaciteit. Deze leegstand kost geld omdat de vierkante meters wel moeten worden onderhouden en geëxploiteerd. Als er bij nabijgelegen scholen sprake is van een tijdelijk tekort aan ruimte, kunnen zij worden doorverwezen naar deze leegstand, het college kan deze ruimte 'vorderen'. Dat staat in de verordening. Voor scholen is dit vaak niet wenselijk. Immers, een school wordt dan verdeeld over meerdere locaties wat ten koste gaat van onderwijstijd en teambinding. Ook heeft het organisatorisch en financieel impact. Het is belangrijk oog te hebben voor deze elementen en te zoeken naar praktische en waardevolle oplossingen.

Gemeente en schoolbesturen zijn het erover eens dat samen wordt gestreefd naar optimaal gebruik van maatschappelijk vastgoed en leegstand zoveel

mogelijk wordt beperkt. Schoolbesturen kiezen in dergelijke gevallen steeds vaker voor het in medegebruik geven of verhuren van deze overcapaciteit aan een maatschappelijke partij die het onderwijs, de kinderen en/of de omgeving (wijk/dorp) ondersteunt. Soms zijn er ook onderwijsinhoudelijke argumenten die maken dat een school zelf gebruik maakt van normatieve leegstand bijvoorbeeld omdat het onderwijsconcept meer ruimte vraagt.

De gemeente Staphorst heeft een positieve grondhouding ten aanzien van medegebruik door kinderopvang. Voor iedere situatie waar dit aan de orde is, worden maatwerkafspraken gemaakt over:

- Omvang (m^2)
- Duur van het medegebruik
- Vergoeding
- Onttrekking aan onderwijs

Deze afspraken vereisen consensus tussen gemeente en het betreffende schoolbestuur.

Bij nieuwbouw van een onderwijsvoorziening, waarin ook kinderopvang wordt gerealiseerd, wordt samen een businesscase opgesteld waarin wordt onderzocht of en zo ja op welke wijze de voorziening gerealiseerd kan worden.

2.9 Bouwheerschap

Het bouwheerschap is opgenomen in artikel 103 WPO, 101 WEC en 76n WVO. In lid 1 staat dat het bouwheerschap wordt neergelegd bij het bevoegd gezag van de school, zij zijn immers ook juridisch eigenaar. Gemeente en schoolbesturen kiezen ook voor deze lijn maar kunnen onderling overeenkomen dat de gemeente als bouwheer optreedt bij (ver)nieuwbouw bij bijzondere omstandigheden zoals de realisatie van een voorziening met meerdere functies/organisaties. Per project wordt een bouwheerovereenkomst of samenwerkingsovereenkomst opgesteld waarin gemeente en schoolbestuur de projectkaders en de wederzijdse verplichtingen met elkaar formuleren zoals:

- Bouwheerschap
- Eigen bijdrage schoolbestuur
- Afspraken met eventuele partners als kinderopvang (afspraken over verhuur, omvang, investering & exploitatie)

2.10 Kwaliteitsniveau

De onderwijswetten schrijven voor dat de gemeenteraad normen vaststelt aan de hand waarvan de bedragen worden vastgesteld voor de toegekende voorzieningen in de huisvesting. Deze worden opgenomen in de verordening. De VNG geeft jaarlijks ook bedragen aan als mogelijk te hanteren normen. Deze normen zijn afgestemd op onderwijshuisvesting die ‘sober en doelmatig’ is.

Het gebruik van normbedragen heeft een financiële en juridische achtergrond.

De normbedragen zijn gerelateerd aan budget voor onderwijshuisvesting dat aan het gemeentefonds wordt toegevoegd. Ook geeft het al in een vroeg stadium duidelijkheid over het bedrag dat beschikbaar wordt gesteld. Dit biedt voordelen voor de gemeente bij het voorbereiden van de begroting.

Ook voor schoolbesturen is het financiële kader op voorhand duidelijk. Juridisch gezien vergroot het werken met normbedragen de rechtsgelijkheid voor schoolbesturen. Elk schoolbestuur heeft in gelijke omstandigheden aanspraak op een gelijk bedrag. Het nadeel van normbedragen is dat het vaste, gemiddelde bedragen zijn die vanuit de VNG-verordening veelal landelijk worden toegepast. Hierdoor is slecht in te spelen op kostenverhogende factoren door lokale omstandigheden of marktontwikkelingen.

Inmiddels is duidelijk dat de VNG-normbedragen en sobere, doelmatige huisvesting niet passen bij de ambities en het kwaliteitsniveau dat wordt nagestreefd en door de strengere bouweisen en hogere bouwkosten zijn deze ook niet meer toereikend. Duurzame, inspirerende en functionele onderwijsvoorzieningen – waar de gemeente Staphorst naar streeft – vragen om andere eisen dan ‘sobere en doelmatige’ gebouwen. Het Staphorster ambitieniveau is niet terug te zien in de eisen in wet- en regelgeving, noch in de onderwijsregelgeving, noch in de bekostiging richting gemeenten en schoolbesturen. Er zijn wel enkele richtlijnen die aansluiten op het hogere ambitieniveau die houvast bieden zoals het Kwaliteitskader Huisvesting (Ruimte-OK, PO-Raad, VO-Raad en VNG) en het Programma van Eisen Frisse Scholen (RVO).

Dat betekent dat er een behoorlijk financieel spanningsveld is. Zowel de rijksbijdrage die de gemeente Staphorst ontvangt in het gemeentefonds als de materiële instandhoudingsvergoeding (MI-vergoeding) die de schoolbesturen ontvangen is op dit moment niet toereikend om de kwaliteit die wordt nagestreefd te realiseren. Dit is een gegeven dat samen wordt opgepakt. Dat vraagt om transparantie, vertrouwen en een pragmatische aanpak. Verder is hiervoor een realistisch financieel kader nodig. Een kader dat aansluit bij actuele kengetallen en ervaringscijfers. Daarmee worden de VNG-normbedragen losgelaten en andere, passende, normen gehanteerd. De normen van het Bureau Documentatie Bouwwezen (BDB), ook onderdeel van het Kwaliteitskader Huisvesting van Ruimte-OK, worden hiervoor gebruikt.

3 Beleidskader

In dit hoofdstuk komen enkele relevante beleidsterreinen aan de orde die directe raakvlakken hebben met onderwijshuisvesting.

3.1 Opgroeien & ontwikkelen

De gemeente Staphorst heeft een Lokale Onderwijsagenda 2021 – 2024 die is het LEA is vastgesteld. In dit IHP worden enkele elementen met mogelijk huisvestingsconsequenties eruit gelicht.

Voorschoolse educatie / opvang

In 2018 is de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) opnieuw georganiseerd en ingericht omdat de peuterspeelzalen vanaf dat moment onder hetzelfde wettelijke kader als de kinderopvang vallen. De gemeente heeft een wettelijke verplichting om voldoende aanbod voor VVE te realiseren. In de gemeente Staphorst is bepaald dat alle peutergroepen VVE-groepen zijn. Hiermee zijn alle peutergroepen (gemeente breed) gelijkgeschakeld.

De gemeente heeft een aantal uitgangspunten die van belang zijn:

- De peutergroep is een voorschoolse voorziening als opstart naar de basisschool
- De peutergroepen zijn algemene en laagdrempelige basisvoorzieningen
- Iedere peuter vanaf 2,5 jaar is welkom
- Voor VE-kinderen is 16 uren peuteropvang beschikbaar
- Er is een concrete verbinding tussen de onderbouw van de basisschool en de peutergroep
- De gemeente vindt het waardevol als de peutergroep is gehuisvest in een school
- Er is een warme overdracht van peuters naar de basisschool

Deze situatie is al aan de orde bij de volgende scholen:

- CNS / De Berkenhorst met peuteropvang ’t Speulhuus
- De Triangel / De Levensboom met peuteropvang Op Stap
- Willem de Zwijgerschool met peuteropvang Spelenderwijs
- De Iekmulder met peuteropvang De Reestrakkertjes

Het aanbod van dagopvang (0 – 4 jarigen) en Buitenschoolse Opvang (BSO) wordt door kinderopvangorganisaties zelf georganiseerd in overleg met een school. Hierin heeft de gemeente geen verantwoordelijkheid.

Daarnaast maken steeds meer maatschappelijke organisaties gebruik van het onderwijs als gebouw, maar nog belangrijker als samenwerkingspartner. Scholen zijn laagdrempelige voorzieningen om vanuit preventie en vroeg signalering kinderen en hun ouders te ondersteunen bij de opvoeding en ontwikkeling. Bijvoorbeeld schoolmaatschappelijk werk, jeugdverpleegkundige, logopedie, fysiotherapie, ergotherapie bieden hun ‘diensten’ aan vanuit scholen. De verwachting is dat deze clustering van expertise en functies de komende jaren nog verder wordt uitgebreid. De leerlingenpopulatie wordt uitdagender waardoor aanvullende expertise nodig is. Dit wordt van harte ondersteund door de schoolbesturen! Dat betekent dat bij ieder nieuw project de visie op opgroeien en ontwikkelen wordt gedefinieerd, waarna deze visie zo goed mogelijk wordt vertaald in de huisvesting.

Naast de focus op de gebouwen voor de functies zoals hierboven genoemd, heeft de buitenruimte eveneens een waardevolle functie in de ontwikkeling van kinderen en jongeren. Steeds vaker wordt de buitenruimte betrokken bij het onderwijs bijvoorbeeld in het kader van bewegend leren. Leren, bewegen, spelen en sporten vinden allemaal plaats op de buitenruimte van scholen.

Op basis van bovenstaande zijn gezamenlijke uitgangspunten bepaald die kaderstellend zijn (geweest) voor de scenario-ontwikkeling en planning van de

projecten in dit IHP. Dat betekent dat bij ieder huisvestingsvraagstuk de volgende uitgangpunten gelden:

- Elk huisvestingsproject is maatwerk en wordt afgestemd op de behoefte, waarbij wordt gekeken naar een periode van 16 jaar.
- Een (integraal) kindcentrum of geclusterde voorziening is geen doel op zich. De inhoud is leidend, de huisvesting is volgend.
- De ontwikkeling van het kind op een integrale, doorgaande en drempelloze manier wordt nagestreefd. Daarvoor is samenwerking tussen onderwijs, opvang en ondersteuning nodig.
    - Met ondersteuning wordt bedoeld de ondersteuning die kinderen (en hun opvoeders) soms nodig hebben voor een gezonde ontwikkeling. Het gaat hier niet om de uitvoering van specialistische jeugdhulp in de school, maar wel om het faciliteren van een goede samenwerking tussen ouders, school en zorg/ondersteuning.
    - Door bundeling van deze expertise wordt ingezet op:
        - inclusiever onderwijs met als doel leerlingen zo lang mogelijk thuisnabij onderwijs te kunnen laten volgen;
        - inclusiever onderwijs als onderdeel van een inclusieve samenleving waarin iedereen mee doet en ruimte is voor diversiteit;
- Bij gebundelde voorzieningen is er altijd ruimte voor eigenheid en de eigen visie van de individuele partners.
- Bij intensieve samenwerking vormen onderwijs, opvang en ondersteuning gelijkwaardige partners. Dat betekent dat opvang en ondersteuning bij ruimtetekort voor het onderwijs niet uit de huisvesting ‘geduwd’ worden maar gezocht wordt naar een andere oplossing. De visie en meerwaarde van de samenwerking zijn leidend.

Gemeenten zijn niet verantwoordelijk voor het faciliteren van kinderopvang (hieronder vallen buitenschoolse opvang, peuteropvang en dagopvang). Dat is een verantwoordelijkheid van de opvangpartijen zelf.
Voor ieder nieuw huisvestingsvraagstuk met een combinatie van onderwijs, opvang en/of ondersteuning, wordt de haalbaarheid en betaalbaarheid onderzocht. Indien mogelijk wordt normatieve leegstand in onderwijshuisvesting ingezet voor opvang en ondersteuning. Bij nieuwbouw investeert de gemeente niet in andere partijen dan onderwijs, mits er sprake is van aantoonbare meerwaarde.

3.2 Inclusie / inclusief onderwijs

In een inclusieve samenleving doet iedereen mee en kan iedereen meedoen. Een samenleving zonder drempels, letterlijk en figuurlijk, waarin niemand wordt buitengesloten en iedereen gebruik kan maken van de toegankelijke gebouwen. Dat betekent dat bij de projecten voortkomend uit dit IHP, rekening wordt gehouden met toegankelijkheidseisen. Dus: in de toekomstige nieuwbouw- of renovatieprojecten worden de eisen vanuit de inclusie agenda gewaarborgd.

Passend onderwijs

- Is nauw verbonden met inclusief onderwijs.
- Gaat uit van een passend aanbod in de regio voor jongeren met een ondersteuningsbehoefte.
- Is erop gericht om zoveel mogelijk jongeren met een extra ondersteuningsbehoefte onderwijs te bieden in het regulier onderwijs.

Inclusief onderwijs

- Is er zo op ingericht dat alle jongeren welkom zijn en erbij horen op de school die ze kiezen.
- Heeft als doel dat jongeren met en zonder ondersteuningsbehoefte vaker samen dicht bij huis naar dezelfde kunnen gaan.

Voor kinderen is het belangrijk om zoveel mogelijk in de eigen vertrouwde omgeving op te groeien en onderwijs te volgen. De scholen, schoolbesturen en gemeente werken samen aan de ambitie om alle kinderen thuisnabij onderwijs te kunnen (blijven) geven. Het ZAT (zorg advies team) heeft hierin een belangrijke rol om vanuit een integrale blik te kijken naar wat een kind (en de omgeving) nodig heeft aan ondersteuning. Alle kinderen thuisnabij naar school vraagt extra inzet van onderwijs en ondersteuning. Het vraagt ook meer ruimte. Vooral in scholen die passend zijn gehuisvest, zonder 'normatieve' overcapaciteit, is het woekeren met ruimte. De school wil graag de spil in de ontwikkeling van de kinderen zijn, maar kan deze behoefte soms niet faciliteren.

In de 'Werkagenda route naar inclusief onderwijs 2035' die door het ministerie en andere stakeholders is vastgesteld staat dat wordt onderzocht wat er nodig is aan wet- en regelgeving om toegankelijke en inclusieve huisvesting te realiseren.

'De wens is vooral om meer ruimte voor flexibiliteit (en indien nodig meer m²) te geven zodat schoolgebouwen kunnen meebewegen met de jongerenpopulatie en hun behoeftes en om de benodigde partners, zoals zorg/hulpverlening, te kunnen huisvesten'.

Daarop wil de gemeente Staphorst niet wachten. Voorstel: bij nieuwbouw en renovatie wordt de ruimtenorm met 5% opgehoogd om tegemoet te komen aan de (ruimte)eisen die inclusief onderwijs vraagt. De hiermee gepaard gaande investering draagt de gemeente, de exploitatieverantwoordelijkheid ligt bij het schoolbestuur.

Onderzoek naar collectieve financiering van zorg in onderwijstijd [1] wijst uit dat aanpassing van huisvestingsnormen gewenst is. Staphorst loopt daarop vooruit door dit al mee te nemen in dit IHP.

3.3 Kwaliteit onderwijshuisvesting

De huidige onderwijsgebouwen zijn geïnspecteerd aan de hand van de meerjaren onderhoudsplanning. De meeste schoolgebouwen verkeren in een goede staat van onderhoud, ondanks de hoge leeftijd van sommige scholen. Wel ontbreekt bij de oudere PO-scholen meestal de luchtbehandelingsinstallatie, waardoor op veel momenten de luchtkwaliteit onvoldoende is. Daar zullen maatregelen voor moeten worden getroffen. Daarnaast is een aantal scholen nog niet op het gewenste duurzaamheidsniveau.

[1] Onderzoek DSP-groep en Oberon https://www.dsp-groep.nl/wp-content/uploads/15PDZiO-Landelijk-onderzoek-ZiO-eindrapportage-DSP-2022.pdf

Bij toekomstige nieuwbouw is de ‘Kwaliteitskader Huisvesting’ van Ruimte-OK het uitgangspunt voor (klimaat)technische keuzes. Deze kaders zijn in gezamenlijkheid opgesteld door de PO-Raad, de VO-raad en de VNG. Het handelt over architectonische, functionele en technische ontwerpuitgangspunten. De speerpunten bij nieuwe huisvesting zijn:

- Flexibele huisvesting
- Hoogwaardige leeromgeving in brede zin
- Duurzame en onderhoudsarme materiaalkeuzes (circulair)

Het binnenklimaat is het belangrijkste speerpunt bij nieuwbouw en/of renovatie van bestaande huisvesting. Bij nieuwbouw is Frisse Scholen klasse B het uitgangspunt. Dat betekent ook dat op specifieke onderdelen klasse A de voorkeur moet hebben en soms klasse C ook acceptabel is. Bij renovatie zal Frisse Scholen niet altijd haalbaar blijken. De huidige Bouwbesluiteisen zijn vastgelegd in Frisse Scholen klasse C. Momenteel voldoen niet alle scholen daaraan. Wordt gekozen voor renovatie boven nieuwbouw, dan zal minimaal aangetoond moeten worden dat klasse C kan worden gehaald. Zo niet, dan zal altijd gekozen worden voor de optie nieuwbouw.
Daar waar decennia hiervoor nauwelijks relevante aanpassingen in het Bouwbesluit aan de orde waren, zien we de laatste 10 jaren dat daar relatief grote aanpassingen zijn gedaan. Vooral onder druk van het verbeteren van het binnenklimaat en het verder verduurzamen van de schoolgebouwen zijn stappen gemaakt. Dat kan dus ook betekenen dat wetgevende kaders aangepast kunnen worden in de komende de jaren.

3.4 Kwantiteit onderwijshuisvesting

In 2008 zijn er afspraken gemaakt tussen de schoolbesturen en het gemeentebestuur over de efficiënte ruimte in de schoolgebouwen. In het verdere en recente verleden is er blijkbaar onvoldoende aandacht geweest voor het slim ontwerpen van de schoolgebouwen. De afspraken die toentertijd zijn gemaakt zijn voor dit IHP geactualiseerd. Dit leidt tot de volgende ruimtelijke uitgangspunten als toetsingskader voor de nieuwe leerling prognoses.

			2023
1.	De Iekmulder	IJhorst	874
2.	De Berkenhorst	Staphorst	789
3.	CNS	Staphorst	1.784
4.	De Triangel	Rouveen	1.797
5.	De Levensboom	Rouveen	1.250
6.	Willem de Zwijgerschool	Staphorst	1.739
7.	Koning Willem Alexanderschool	Staphorst	1.840
8.	Prins Mauritsschool	Staphorst	1.302
9.	Dr. Maarten Lutherschool	Punthorst	995
10.	Ds. Harmen Doornveldschool	Staphorst	1.362

Opmerkingen over deze tabel:

- De actuele ruimteverdeling tussen de CNS en De Berkenhorst, die samen onder één dak zijn gehuisvest, wordt in het 2e deel van 2023 exact bepaald.
- Pieter Zandt is in 2008 niet meegenomen in de afspraken.

3.5 Duurzaamheid

Ontwikkelingen, akkoorden en verdragen
In het Klimaatakkoord zijn de Nederlandse ambities aangaande het behalen van afspraken uit het Klimaatverdrag van Parijs verwoord. Ook in Staphorst gelden die uitgangspunten, echter nog zonder dat er een eigen gemeentelijk beleid voor te hebben ontwikkeld. Dat geldt eveneens voor de schoolbesturen. Beleidsdoelen en kaders ontbreken, maar ambitie is er zeker en zowel de gemeente als de schoolbesturen zijn bereid hierin te investeren. In de wetgeving is sinds 2021 het uitgangspunt voor overheidsgebouwen en onderwijs dat er Bijna Energie Neutraal gebouwd wordt (BENG). Dit is een eis voor nieuwbouw, bij levensduur verlengende renovatie is dit de ambitie.
De verwachting is overigens dat de wetgeving (Bouwbesluit) binnen afzienbare tijd verder aangepast gaat worden naar ENG (Energie Neutrale Gebouwen). Op dit moment is dat echter nog niet aan de orde.

In de diverse gesprekken is speciale aandacht gevraagd voor:

- klimaatadaptatie en het vergroenen van de schoolpleinen
- circulair bouwen; bij nieuwbouw gebruik maken van bio-based materialen
- energietransitie; gasloos waar mogelijk
- het educatieve element benutten

3.6 Buitenruimte

Buitenruimte is voor kinderen enorm belangrijk. Spelen, ravotten, ontdekken het zou allemaal moeten kunnen op de speelpleinen van de scholen. De meeste schoolpleinen binnen de gemeente zijn openbaar. Dat betekent dat ook kinderen uit de buurt of dorp er gebruik van maken. Daarnaast doen steeds meer schoolpleinen ook dienst als onderwijsruimte in het kader van bewegend leren. Een reken- of taalles op het plein wordt steeds meer gedaan. De buitenruimte is een verlengstuk van de binnenruimte. Dit multifunctionele karakter van de buitenruimte vereist een grotere omvang (het wordt ook intensiever gebruikt) dan de minimale norm van 3 m² per kind die in de verordening is opgenomen (vanaf 200 leerlingen is een schoolplein minimaal 600 m² qua omvang). Het kwaliteitskader van Ruimte-OK raadt minimaal 5 m² per kind aan.
Schoolbesturen voeren zelf de inspectie van de huidige pleinen en toestellen uit. Wanneer het plein een openbaar karakter heeft en ook ten dienste staat van de buurt, wijk of het dorp dan wordt deze rapportage gedeeld met de gemeente. Als het plein voldoet aan de eisen ontvangt de school een (jaarlijkse) bijdrage van € 1.500,--. Het onderhoud (inclusief valondergrond) is voor rekening van de eigenaar van het speeltoestel (schoolbestuur).

3.7 Vergroenen van pleinen

Schoolpleinen zijn veelal verhard (‘grijs’), dagen kinderen niet uit om te bewegen en dragen niet of nauwelijks bij aan de klimatologische uitdagingen ten aanzien van hittestress, wateroverlast en biodiversiteit. De inrichting van de pleinen kan uitdagender en groener waardoor – waar mogelijk – een link wordt gelegd met de duurzaamheidsambities van de gemeente.
Vergroenen van de schoolpleinen dient dus meerdere doelen:

- Een groen schoolplein ondersteunt de gezonde ontwikkeling van kinderen.
- Een groen schoolplein draagt bij aan de kennis over en band met de natuur.
- Een groen schoolplein draagt bij aan een betere kwaliteit van het onderwijs.
- Een groen schoolplein bevordert klimaatbestendigheid van de gebouwde omgeving.
- Een groen schoolplein bevordert de biodiversiteit.

In Staphorst is nu sprake van een project ‘Prachtlint Staphorst’. Dit initiatief heeft als doel een groen lint in Staphorst te maken. Twee basisscholen doen hieraan mee.

Bij nieuwe ontwikkelingen en iedere grootschalige huisvestingsopgave wordt samen onderzocht hoe een groene buitenruimte gerealiseerd kan worden. Deze ambitie maakt een vast onderdeel uit van het haalbaarheidsonderzoek/businesscase dat wordt uitgevoerd om te komen tot een juiste huisvestingskeuze. Schoolbesturen hebben een verantwoordelijkheid voor inrichting en onderhoud van speelpleinen, de gemeente heeft dat ook als het gaat om openbare speelruimte.
Daar waar mogelijk wordt aangesloten bij het Meerjaren Onderhoudsplan.

3.8 Voorzieningen laadinfra

In het bouwbesluit en in Europese regelgeving (EPBD III) zijn verplichtingen opgenomen voor de aanleg van oplaadvoorzieningen bij bestaande utiliteitsgebouwen (vanaf 2025), bestaande gebouwen die ingrijpend worden gerenoveerd (vanaf 10 maart 2020) en nieuw te bouwen gebouwen (vanaf 10 maart 2020).

Nieuwbouw / renovatie

Bij utiliteitsgebouwen met meer dan 10 parkeervakken op hetzelfde terrein moet minimaal 1 oplaadpunt voor de hele parkeergelegenheid worden aangelegd. Ook moet er leidinginfrastructuur (loze leidingen) worden aangelegd voor 1 op de 5 parkeervakken.

Bestaande gebouwen

Bij bestaande utiliteitsgebouwen met meer dan 20 parkeervakken op hetzelfde terrein moet vanaf 2025 minimaal 1 oplaadpunt zijn aangelegd. De gebouweigenaar kan, naar gelang de lokale behoefte en lokale markt, zelf bepalen hoeveel oplaadpunten hij in totaal realiseert.

3.9 Voorzieningen bewegingsonderwijs

In de gemeente Staphorst zijn vier locaties waar bewegingsonderwijs wordt gegeven. Alle scholen in het primair en voortgezet onderwijs in de gemeente sporten bij één of meerdere van deze locaties.

	Bouwjaar	Afmetingen zaal	Bezetting schooluren
Gymzaal IJhorst	1983	12 x 21 m²	8 (35%)
Gymzaal Rouveen	2011	14 x 22 m²	24 (100%)
Gymzaal Staphorst	2011	28 x 22 m²	29 (71%)
Sporthal Staphorst	2001	26 x 44 m²	109 (97%)

Voor de maximale bezetting gaan we uit van 7 uren per dag (tot 15.30 uur). Soms zijn er ook nog andere activiteiten overdag die de bezetting bepalen.

Gymzaal IJhorst

De gymzaal in IJhorst wordt gebruikt door twee scholen, de Iekmulder in IJhorst en de Prins Mauritsschool in Staphorst. De laatste komt met de bus vanuit Staphorst. De bezetting is laag. De gymzaal is gedateerd en de zaalmaat voldoet niet aan de huidige KVLO-eisen (minimale eis 14x22 meter, aanbevolen 14x26 meter).

Gymzaal Rouveen

De gymzaal in Rouveen bevindt zich in het MCR (multifunctioneel centrum in Rouveen) en wordt overdag gebruikt door twee scholen, de Triangel en de Levensboom, die ook in het MCR zijn gehuisvest.
Naast de gymzaal zijn er in het centrum van het gebouw ook een tweetal speellokalen gerealiseerd. Deze zijn met demontabele wanden te koppelen aan de gymzaal, zodat er een ‘dubbele’ gymzaal ontstaat. Hier kunnen ook grotere bijeenkomsten worden gehouden. Het gebruik en ‘eigenaarschap’ is niet helemaal duidelijk. Bij groei van het aantal gym-uren zal ook de tweede zaal gebruikt moeten gaan worden. De huidige bezetting lijkt dat ook toe te laten.

Gymzaal Staphorst

De derde gymzaal in Staphorst is gevestigd aan de Walstraat en bestaat uit een dubbele zaal die overdag wordt gedeeld door vier scholen: de Koning Willem Alexanderschool, de Harmen Doornveldschool, de Prins Mauritsschool en de Maarten Lutherschool. De bezetting overdag is 71%. Hier zou nog een beperkte uitbreiding van de gymlessen mogelijk zijn.

Sporthal Staphorst

De sporthal aan de Hoogeweg in Staphorst wordt intensief gebruikt. De hal herbergt drie zalen en een judozaal (dojo). De Willem de Zwijgerschool, de CNS, de Berkenhorst en Pieter Zandt (de enige middelbare school in Staphorst) maken gebruik van de sporthal voor bewegingsonderwijs. Dit komt neer op 109 uur per week in 3 zalen en de dojo. Gemiddeld dus ruim 27 uren per week, waarbij de dojo vanwege de beperkte maat aanzienlijk minder wordt ingezet voor gymnastieklessen. Met een bezetting van bijna 100% zit hier nauwelijks groeiruimte.

Ontwikkelingen

- De recent vrijgegeven prognoses van april 2023 geven een groei van het leerlingenaantal aan. Meer lesgroepen betekent ook een intensiever gebruik van de gymzalen en sporthal. De enige ruimte lijkt nu nog in de sportzaal aan de Walstraat te zijn, maar of dit voldoende is?
- Vanaf schooljaar 2023-2024 zijn twee lesuren bewegingsonderwijs verplicht op een basisschool. Dit is het resultaat van een aangenomen motie in de Tweede kamer van kamerlid Rudmer Heerema (22-01-2020).

  NB: aanvullende tekst van Ruimte OK
  'De tekst van artikel 126 van de aangepaste WPO is hierin echter niet helemaal duidelijk: gaat het om lesuren of klokuren? Dit maakt een half uur per groep uit. Nader overleg binnen het ministerie heeft het volgende opgeleverd: er is sprake van 2x een lesuur = minimaal twee keer 45 minuten per week bewegingsonderwijs. In de wet is nu nog niet duidelijk gesteld dat het om lesuren gaat en niet om klokuren. Dat betekent dat er een traject voor wijziging van minimaal een jaar gaat lopen en dat ondertussen de boodschap is: ga zorgen dat er (minstens) twee lesuren van 45 minuten gegeven kunnen worden. En dan 'minstens' erbij omdat er een aanjaagfunctie vanuit gaat. Doel is kinderen meer te laten bewegen'.

Busvervoer

De meeste scholen in Staphorst gaan lopend of met de fiets naar de gymzaal of sporthal. Dit is echter niet bij elke school het geval. De Prins Mauritsschool (Staphorst), de Ds. Harmen Doornveldschool (2 klassen, Staphorst) en de Maarten Lutherschool (Punthorst) maken op 2 dagen per week gebruik van de schoolbus voor vervoer naar de sportaccommodatie. Het busvervoer wordt bekostigd door de gemeente Staphorst. Jaarlijks kost het halen en brengen van leerlingen naar gym de gemeente ca. € 80.000 euro. Deze kosten kunnen mogelijk op de lange termijn omlaag middels de bouw van een nieuwe gymzaal. Het busvervoer is – vanwege de kosten – beperkt tot maximaal 2 dagen per week. In sommige gevallen, zoals bij de Maarten Lutherschool, lukt het daarom niet om het aantal klokuren bewegingsonderwijs aan te bieden die vereist zijn.

Perspectief

De afspraak die gemaakt wordt is dat de planning aangaande het toekomstbestendig maken van de sportvoorzieningen synchroon gaat lopen met de plannen vanuit dit IHP. Gekoppeld aan de prioritering van de schoolgebouwen wordt gekeken of vernieuwing en/of renovatie van de binnensportaccommodaties wordt opgepakt. Dit om desinvesteringen te voorkomen.

Stimuleren sporten en bewegen

In de lokale onderwijsagenda zijn een aantal speerpunten opgenomen ten aanzien van onderwijs, sport en bewegen. Scholen bepalen zelf hoe zij invulling geven aan sport en bewegen. Kwalitatief goed bewegingsonderwijs in combinatie met een rijk buitenschools aanbod is belangrijk voor de motorische ontwikkeling van kinderen. Dit draagt bij aan het ontwikkelen en behouden van een gezonde en actieve leefstijl. De gemeente investeert in de kwaliteit van het bewegingsonderwijs en continueert het naschools programma voor de jeugd van 4 – 18 jaar door de buurtbeweegcombinatiefunctionaris. Deze initiatieven zijn belangrijk. Even belangrijk is het feit dat er voldoende capaciteit voor bewegingsonderwijs moet zijn zodat alle groepen leerlingen tenminste de minimale norm van 2 klokuren kunnen halen!

3.10 Nieuwbouw versus renovatie

Er bestaat bij een aantal schoolbesturen een gevoelsmatige voorkeur voor levensduur verlengende renovatie in plaats van vervangende nieuwbouw. Hier zijn verschillende argumenten voor aan te dragen en dat geldt evenzo voor nieuwbouw. Het Rijk komt, waarschijnlijk in 2025, met een regeling waarbij de optie renovatie beter wordt verankerd en de gemeente verantwoordelijk wordt voor de financiering van de renovatiekosten.

Op basis van referentieprojecten wordt geconstateerd dat renovatiekosten veelal tussen de 60 en 75% van nieuwbouwkosten bedragen. Omdat voor de levensduurverlenging over het algemeen 25 jaar wordt aangehouden is het wel belangrijk dat er vooraf een kwalitatieve en financiële businesscase wordt gemaakt om een gedegen afweging te kunnen maken. Zo'n onderzoek wordt gezamenlijk gedaan (schoolbestuur en gemeente).

Een dergelijk onderzoek wordt niet alleen bij een afweging of renovatie of vervangende nieuwbouw de juiste keuze is gedaan, ook bij andere huisvestingsingrepen wordt een businesscase opgesteld.

De volgende elementen worden betrokken bij het onderzoek:

- Omvang accommodatie in relatie tot normatieve behoefte
- Beeldbepalende bouwstijl
- Ligging ten opzichte van voedingsgebied
- Beschikbaarheid nieuwbouwlocatie
- Huidige exploitatie-/energiekosten
- Verbeter mogelijkheden (ambitie Frisse Scholen klasse B, BENG)

Daarnaast zijn er verschillende kostenonderdelen van belang:

- Kosten tijdelijke huisvesting
- Boekwaarde schoolgebouw
- Kapitaalslasten nieuwbouw versus renovatiekosten
- Verdeling van de investering (verdeling gemeente en schoolbestuur)

De kosten van een dergelijk onderzoek worden gedeeld door de gemeente en schoolbestuur.

4 Huidige situatie

4.1 Onderwijslandschap

Met 10 scholen voor primair en 1 school voor voortgezet onderwijs is er een school die voldoet aan de behoeften voor ieder kind.

Om de vervangingsopgave in de prioritering van de onderwijshuisvesting in de gemeente Staphorst te bepalen is gebruik gemaakt van de Quickscan-methodiek. Daarnaast zijn actuele ontwikkelingen bij de gemeente Staphorst en bij de scholen geanalyseerd om de huidige en toekomstige ruimtebehoefte in kaart te brengen.

gemeente Staphorst

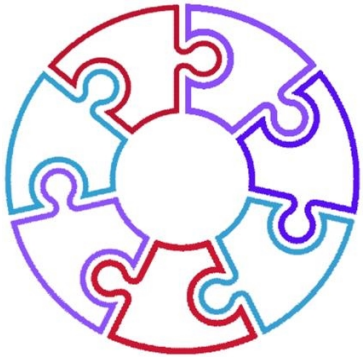
4

kernen met onderwijsvoorzieningen

6

schoolbesturen

PO 5
VO 1

PO 13.942 m² bvo
VO 3.582 m² bvo

onderwijscapaciteit

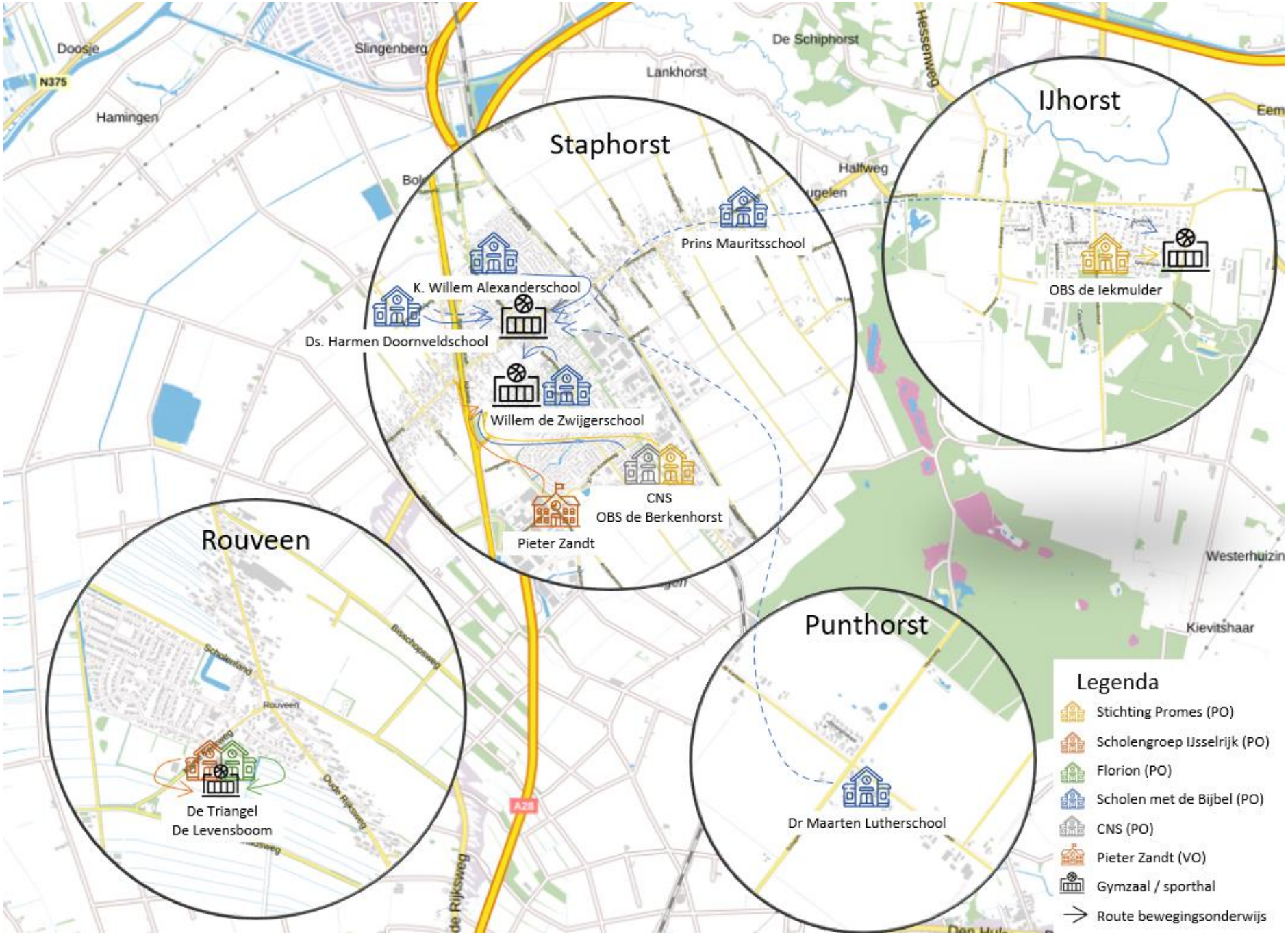
11

Scholen

PO 10 scholen met 10 locaties
VO 1 school met 1 vestiging

Leerlingenaantal

PO	2.044	2023
VO	421	
PO	2.484	2038
VO	471	

Staphorst
IJhorst
Rouveen
Punthorst
Prins Mauritsschool
K. Willem Alexanderschool
Ds. Harmen Doornveldschool
Willem de Zwijgerschool
CNS
OBS de Berkenhorst
Pieter Zandt
OBS de Iekmulder
De Triangel
De Levensboom
Dr Maarten Lutherschool
Doosje
Slingenberg
Hamingen
Lankhorst
De Schiphorst
Halfweg
Westerhuizin
Kievitshaar
Legenda
Stichting Promes (PO)
Scholengroep IJsselrijk (PO)
Florion (PO)
Scholen met de Bijbel (PO)
CNS (PO)
Pieter Zandt (VO)
Gymzaal / sporthal
Route bewegingsonderwijs

4.2 Quickscan

Om tot een gewogen prioritering te komen voor onderwijshuisvesting in de gemeente Staphorst is gebruik gemaakt van de Quickscan methodiek. In de Quickscan zijn de onderwijsgebouwen getoetst aan de volgende criteria:

1 **Onderhoudslasten (weging: 3)**
De onderhoudslasten betreffen de kosten die conform het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) jaarlijks worden gemaakt per vierkante meter bruto vloeroppervlak.

2 **Capaciteit (weging: 5)**
De capaciteit is het verschil in vierkante meter bruto vloeroppervlak tussen waar de school recht op heeft en hoeveel vierkante meter bruto vloeroppervlak de school omvat.

3 **Bouwjaar (weging: 4)**
Het bouwjaar van het gebouw kan tevens van grote invloed zijn op de prestaties van een onderwijsgebouw.

4 **Energieverbruik (weging: 4)**
Het energieverbruik betreft de hoeveelheid kWh elektra en m³ gas wat het schoolgebouw jaarlijks verbruikt.

5 **Binnenklimaat (weging: 4)**
Het binnenklimaat omvat het Frisse Scholen-label van het landelijk Kwaliteitskader Huisvesting.

6 **Duurzaamheid (weging: 2)**
Onder duurzaamheid worden de duurzaamheidsingrepen verstaan die bij een schoolgebouw zijn toegepast.

7 **Functie en veiligheid (weging: 1)**
De functie en veiligheid betreft een indicatie in hoeverre een school naar behoren functioneert.

8 **Onderwijsconcept (weging: 2)**
Het onderwijsconcept toetst of het huidige schoolgebouw past bij het onderwijsconcept wat wordt gegeven op een school.

9 **(I)KC-geschikt (weging: 2)**
Onder (I)KC-geschikt wordt gekeken of in de huidige situatie de mogelijkheid bestaat om een (integraal) kindcentrum op te richten.

De Quickscanscores worden gebruikt als input voor de prioritering. Bij het besluit om te renoveren of te (ver)nieuwbouwen wordt ook rekening gehouden met aanvullende afwegingscriteria. Onder aan deze pagina staan de Quickscanscores van de schoolgebouwen in de gemeente Staphorst weergegeven. Uit de tabel blijkt dat de Iekmulder, de CNS, de Prins Mauritsschool, de Dr. Maarten Lutherschool en de Harmen Doornveldschool (laagste score) als eerste in aanmerking komen voor levensduur verlengende renovatie of nieuwbouw. Om deze reden wordt geadviseerd deze scholen als eerste op de planning op te nemen. Dit wordt verder uitgewerkt in hoofdstuk 5, Scenario's en meerjarenplanning.

	Onderhoudslasten weging: 3	Capaciteit weging: 5	Bouwjaar weging: 4	Energieverbruik weging: 4	Binnenklimaat weging: 4	Duurzaamheid weging: 2	Functie en veiligheid weging: 1	Onderwijsconcept weging: 2	(I)KC-geschikt weging: 2	Cijfer 0-10
OBS de Iekmulder	2	3	1	1	1	1	2	2	2	5,6
OBS de Berkenhorst	1	3	2	1	2	1	2	1	2	5,9
CNS	1	1	2	1	2	1	2	3	1	4,9
De Triangel	3	3	3	1	3	2	2	2	2	8,1
De Levensboom	3	3	3	1	3	2	2	2	2	8,1
Willem de Zwijgerschool	1	3	1	1	3	1	3	3	3	6,8
K. Willem Alexanderschool	2	3	1	3	2	1	2	2	2	7,0
Prins Mauritsschool	1	1	1	2	1	1	2	2	2	4,4
Dr. Maarten Lutherschool	1	1	1	2	1	1	2	3	2	4,7
Ds. Harmen Doornveldschool	1	2	1	1	2	1	2	3	2	5,3
Pieter Zandt	2	3	2	1	3	3	3	3	3	8,1

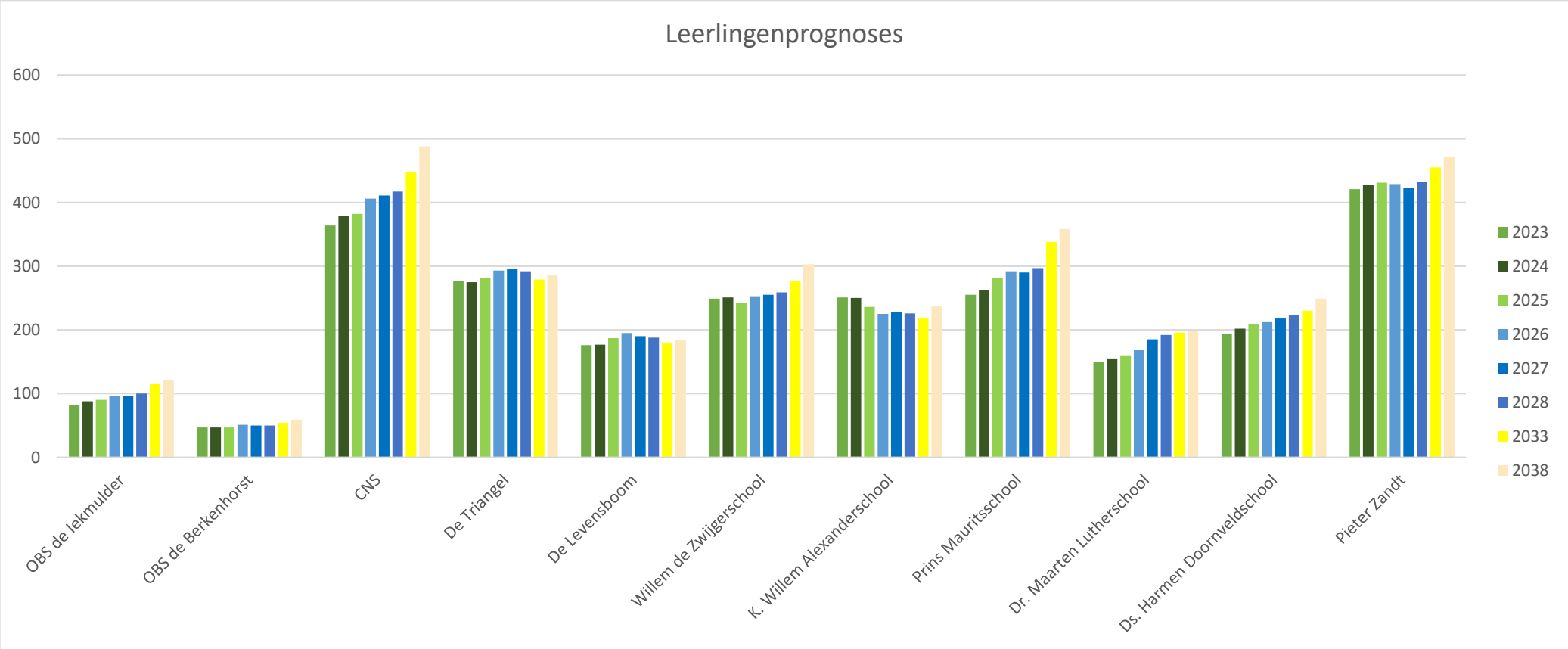
4.3 Prognose versus normbehoefte

Prognosecijfers voor het Voortgezet Onderwijs

De prognosecijfers voor het Voorgezet Onderwijs laten zien dat het leerlingenaantal vrijwel gelijk blijft. Deze gaan van 421 in 2023 naar 471 in 2038. Leerlingen die naar het Pieter Zandt College gaan komen voornamelijk van de Scholen met de Bijbel en buiten Staphorst. Kinderen die van de andere PO scholen komen gaan veelal naar scholen in Meppel of Zwolle.

Prognosecijfers voor het Primair Onderwijs

Prognosecijfers worden volgens strikte regels opgesteld. De prognoses die in dit IHP worden gebruikt zijn in april 2023 opgesteld door PVG. Ondanks dat prognosecijfers kunnen afwijken van de realiteit, heeft ervaring geleerd dat de tendensen wel overeenkomen met de werkelijkheid. PVG maakt prognoses voor de langere termijn terwijl schoolbesturen voor de kortere termijn zelf inzicht hebben in het aantal leerlingen op hun school/scholen. Overall kan gesteld worden dat de schoolbesturen de prognosecijfers onderschrijven.

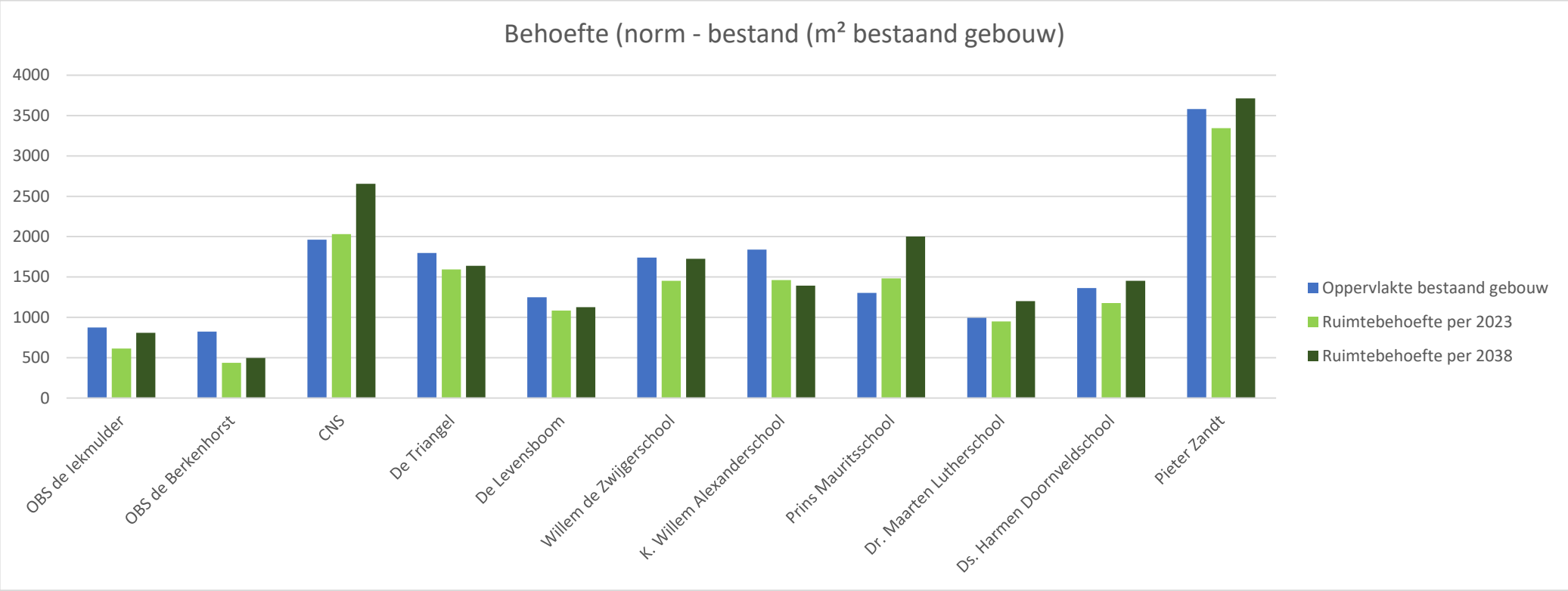

In de gemeente Staphorst wordt ook onderwijs gegeven aan nieuwkomers en vluchtelingen uit Oekraïne. Dat gebeurt op verschillende plekken, onder andere bij Pieter Zandt. De meeste leerlingen uit deze doelgroep zijn niet meegenomen in de prognosecijfers. Gemeente en schoolbesturen zoeken samen naar een structurele oplossing voor de huisvesting van deze leerlingen, nu en in de toekomst. De extra ruimtebehoefte is niet meegenomen in dit IHP.

4.4 Capaciteit versus normbehoefte

Prognosecijfers worden doorgerekend naar een normatieve ruimtebehoefte. Deze behoefte wordt voor het primair onderwijs bepaald door een aantal vierkante meter per leerling te vermenigvuldigen met het aantal leerlingen. Daar bovenop komt een vaste voet per school.
Het voortgezet onderwijs wordt op een vergelijkbare manier berekend. Daarbij wordt nog onderscheid gemaakt in de opleidingsrichting (vmbo of havo/vwo) van een leerling. Daar zijn aparte normen voor opgesteld en vastgelegd in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs.

Onderstaande tabel laat zien wat de normatieve ruimtebehoefte voor onderwijs is en wat beschikbaar is in de bestaande gebouwen (zonder de opslag van 5% voor inclusief onderwijs). Bij de planvorming wordt gekeken op welke wijze capaciteit en behoefte goed met elkaar op één lijn gebracht kan worden.

=

5 Scenario’s en meerjarenplanning

5.1 Algemeen / inleiding

De gemeente Staphorst telt 10 scholen voor primair onderwijs verdeelt over 10 locaties. Daarnaast beschikt Staphorst over 1 voortgezet onderwijs locatie. Al deze scholen zijn uniek en beschikken over hun eigen gebouwaspecten. Om deze unieke aspecten te begrijpen zijn alle scholen bezocht en geanalyseerd. In deze analyse is een breed scala aan aspecten meegenomen die van invloed zijn op de school. Door de scholen te bezoeken, in gesprek te gaan met de mensen op locatie, het analyseren van onder andere de bouwtekeningen en het onderzoeken van externe invloeden is er een duidelijk beeld verkregen van het scholenbestand in de gemeente Staphorst. Een samenvatting van deze analyse is terug te vinden in bijlage 1, de factsheets van de onderwijsgebouwen. Deze analyse geeft een nulmeting (jaar 2023) die onder andere is gebruikt voor de prioritering.

5.2 Prioritering

De prioritering die in de planning wordt aangehouden is deels gebaseerd op de aspecten die in de factsheets zijn opgenomen. Niet lang geleden werd de prioritering van een IHP bepaald door enkel de leeftijd van een schoolgebouw. Uit ervaring en onze eigen analyse is gebleken dat er meer bij komt kijken dan alleen de leeftijd van een schoolgebouw. Sommige scholen die een leeftijd van 40 jaar hebben bereikt staan er beter bij in vergelijking met scholen met een leeftijd van 20 jaar. Om deze reden worden ook aspecten als capaciteit en duurzaamheid meegenomen in de prioritering. Echter wel zonder dat "goed huisvaderschap" wordt afgestraft. In samenwerking met de schoolbesturen en de gemeente is de prioritering op de volgende pagina opgesteld. Deze prioritering is vertaald in een planning waarin per school en per jaar maatregelen worden aangedragen.

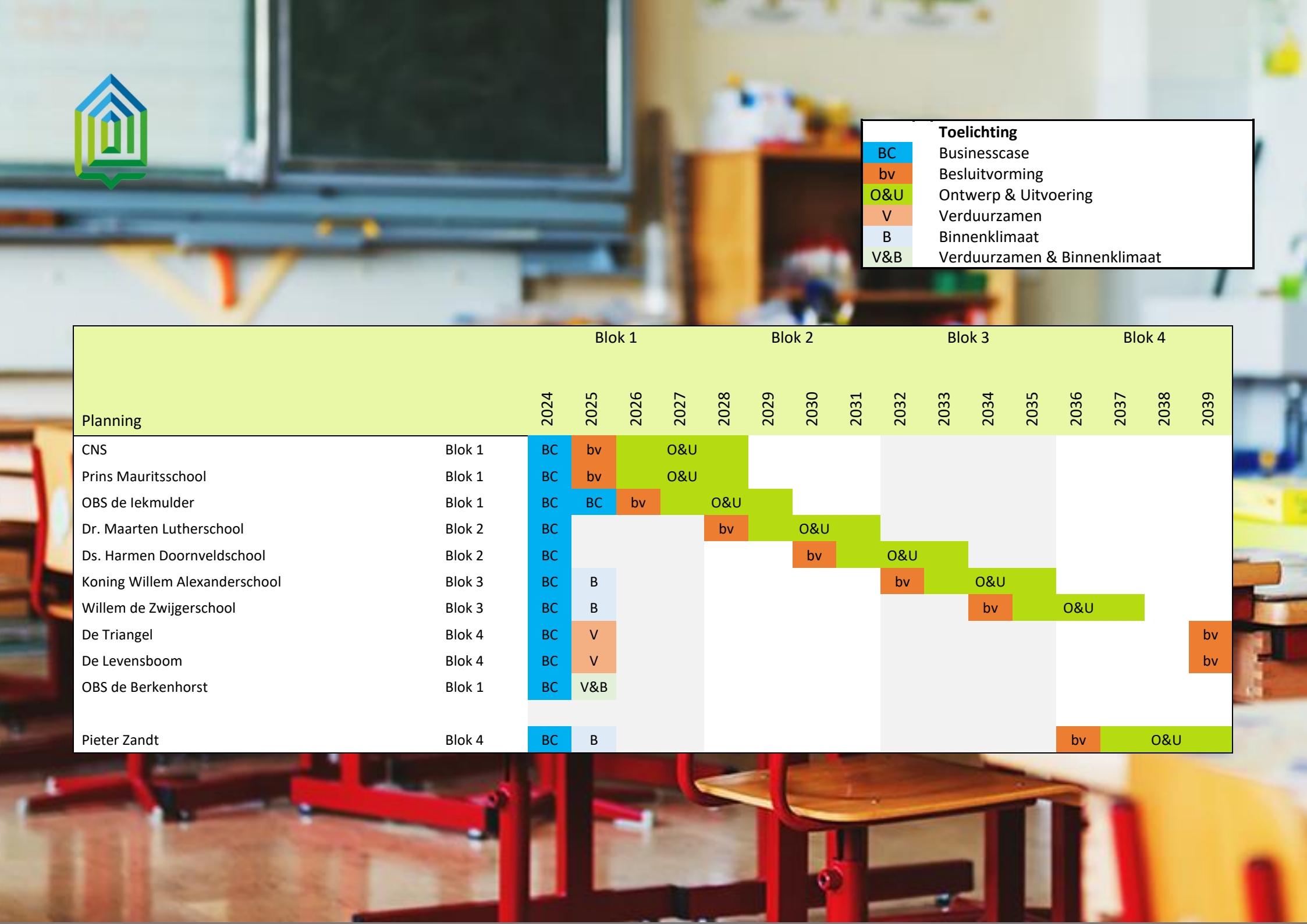
5.3 Maatregelen

De prioritering is opgebouwd uit maatregelen per school die zijn uitgezet in de tijd. Er zijn verschillende maatregelen die kunnen bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van een school:

Icoon	Maatregel	Toelichting
	Nieuwbouw	Vervangende nieuwbouw op dezelfde of op een andere locatie.
	Levensduur verlengende renovatie	Het renoveren van het gebouw wat zorgt voor een levensduurverlenging van minimaal 25 jaar.
	Capaciteit	Het passend maken van de huidige onderwijshuisvesting (uitbreiden of herschikken van het bestaande gebouw).
	Binnenklimaat	Het verbeteren van het binnenklimaat naar ten minste Frisse Scholen klasse B.
	Verduurzamen	Het upgraden van het bestaande gebouw naar (B)ENG.
	Onderzoek	Het laten uitvoeren van een onderzoek m.b.t. het binnenklimaat en/of de duurzaamheid van het gebouw.

5.4 Planning

Op de volgende pagina is de complete planning opgenomen, die is afgestemd tussen de gemeente en de schoolbesturen. De planning is opgedeeld in 4 blokken van 4 jaar met als startjaar 2024. In ieder blok worden er een aantal scholen aangedragen voor het toepassen van passende maatregelen. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de financiële consequenties van deze maatregelen.
Elk traject start met een businesscase. Hierin worden inhoudelijke en kwalitatieve belangen afgewogen, stichtingskosten bepaald en de lastenverdeling tussen gemeentebestuur en schoolbestuur vastgelegd.

	Toelichting
BC	Businesscase
bv	Besluitvorming
O&U	Ontwerp & Uitvoering
V	Verduurzamen
B	Binnenklimaat
V&B	Verduurzamen & Binnenklimaat

		Blok 1				Blok 2				Blok 3				Blok 4			
Planning		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
CNS	Blok 1	BC	bv	O&U													
Prins Mauritsschool	Blok 1	BC	bv	O&U													
OBS de Iekmulder	Blok 1	BC	BC	bv	O&U												
Dr. Maarten Lutherschool	Blok 2	BC				bv	O&U										
Ds. Harmen Doornveldschool	Blok 2	BC						bv	O&U								
Koning Willem Alexanderschool	Blok 3	BC	B							bv	O&U						
Willem de Zwijgerschool	Blok 3	BC	B									bv	O&U				
De Triangel	Blok 4	BC	V														bv
De Levensboom	Blok 4	BC	V														bv
OBS de Berkenhorst	Blok 1	BC	V&B														
Pieter Zandt	Blok 4	BC	B											bv	O&U		

6 Financieel

In dit hoofdstuk staan de financiële uitgangspunten ter bepaling van de totale kosten, gebaseerd op de individuele kosten per school in de komende 16 jaar. Daarnaast zijn de planning en de prioritering uit het vorige hoofdstuk vertaald naar een investeringsprogramma. De investeringen zijn per jaar uitgezet. Aan de hand daarvan zijn tevens de kapitaalslasten (voor de gemeente) berekend. De kaders zijn door middel van co-creatie tussen de gemeente en de schoolbesturen vastgesteld. Alle kaders en uitgangspunten die van toepassing zijn op de financiën worden hieronder uiteengezet. Daarna wordt ingegaan op de financiële overzichten.

Gezamenlijke verantwoordelijkheid
De gemeente is volgens de wetgeving verantwoordelijk voor het voorzien in goede huisvesting, schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de instandhouding. In Staphorst vinden gemeente en schoolbesturen dat er sprake is van een gezamenlijke verantwoordelijkheid en onderlinge solidariteit, ondanks het spanningsveld ten aanzien van de financiën waar beide mee te maken hebben. Dat betekent dat beide, vanuit de eigen verantwoordelijkheid, bijdragen aan de investering zodat duurzame voorzieningen worden gerealiseerd met een goed leermilieu die passen in een gezonde leefstijl.

6.1 Uitgangspunten investeringsbedragen

Stichtingskosten per m² nieuwbouw

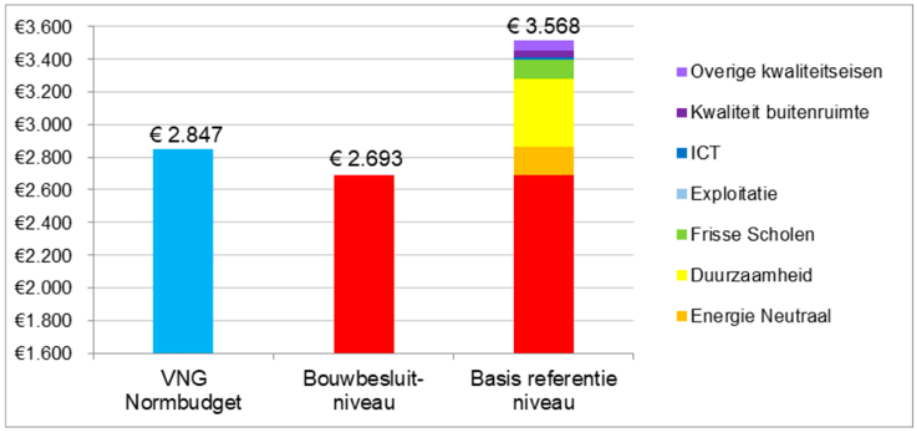
In samenspraak met de gemeente en de schoolbesturen is afgesproken om het kwaliteitskader basisreferentie uit het Handboek Onderwijshuisvesting van Ruimte-OK aan te houden als uitgangspunt voor investeringen in nieuwbouw. Voorgesteld wordt om voor de eerste vier jaren uit te gaan van werkelijke bouwkosten. Dat betekent dat € 3.418 per m² bvo nieuwbouw prijspeil 1 januari 2023 voor een BENG school als uitgangspunt voor de investering wordt gekozen. Dit heeft alleen betrekking op de investering voor volledige nieuwbouw (basisonderwijs).

Het bedrag van € 3.418 is het basisreferentieniveau (zie onderstaande afbeelding) verminderd met € 150 die nodig is om een school energieneutraal (ENG) te maken.

Basisonderwijs

	VNG Normbudget	Bouwbesluitniveau	Basis referentie niveau
Kosten €/m² bvo	2.847	2.693	3.568
% ten opzichte van VNG normbudget		-/- 5%	25%
% ten opzichte van referentiegebouw			32%

Tabel 7: Aanvullende kosten (stichtingskosten structureel kostenniveau) per kwaliteitsthema inclusief btw. Prijspeildatum februari 2023.

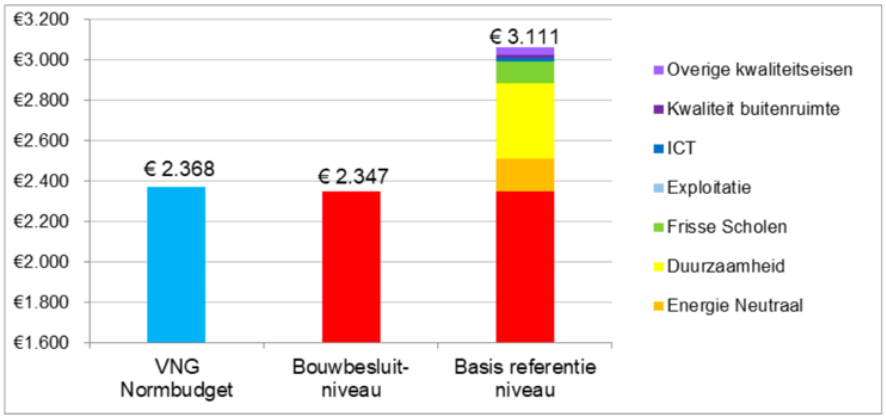
Grafiek 2: Verhouding van de normvergoeding VNG, stichtingskosten referentiegebouw basisonderwijs, zowel exclusief als inclusief de kwaliteitsthema's (structureel niveau) inclusief btw. Peildatum februari 2023.

Voor voortgezet onderwijs geldt een bedrag voor nieuwbouw van € 2.961 (€ 3.111 - € 150).

Voortgezet onderwijs

	VNG Normbudget	Bouwbesluitniveau	Basis referentie niveau
Kosten €/m² bvo	2.368	2.347	3.111
% ten opzichte van VNG normbudget		-/- 1%	31%
% ten opzichte van referentiegebouw			33%

Tabel 8: Aanvullende kosten (stichtingskosten structureel kostenniveau) per kwaliteitsthema inclusief btw. Prijspeildatum februari 2023.

Grafiek 3: Verhouding van de normvergoeding VNG, stichtingskosten referentiegebouw voortgezet onderwijs, zowel exclusief als inclusief de kwaliteitsthema's (structureel niveau) inclusief btw. Peildatum februari 2023.

De huidige markt is onstuimig en lastig te voorspellen. Echter kan uit ervaring worden gesteld dat dit reële marktprijzen zijn. Dit bedrag wordt ieder jaar herijkt aan de hand van de in dat jaar geldende normprijzen gepubliceerd door BDB (Bouwkosten Data). In de update 2023 van het Kwaliteitskader Huisvesting zijn de meest recente reële bouwkosten opgenomen.

De grootte van de nieuwbouw wordt bepaald door de gemiddelde normatieve ruimtebehoefte van de komende 16 jaar. Het aantonen van dit gemiddelde gebeurt volgens de meest recente en gezamenlijk vastgestelde leerlingenprognoses (zie paragraaf 4.3 voor meer informatie hierover).

Stichtingskosten voor levensduur verlengende renovatie

Levensduur verlengende renovatie is maatwerk, maar voor nu wordt uitgegaan van 65% van de werkelijke kosten voor nieuwbouw. Dit om financieel gelijkwaardig te blijven, maar ook om in de toekomst deze zelfde verhouding aan te houden bij stijgende of dalende normbedragen. Dit bedraagt € 2.222,- per m² bvo, op basis van prijspeil 1 januari 2023.
Ook hierbij wordt uitgegaan van de normatieve ruimtebehoefte die hoort bij het gemiddelde aantal leerlingen. De gemeente stelt in de basis alleen budget beschikbaar voor het aantal m² waar, lettend op de normatieve ruimtebehoefte, de school op dat moment recht op heeft. Wanneer de normatieve ruimtebehoefte lager ligt dan de oppervlakte van de school, is het aan de school/het schoolbestuur zelf de renovatiekosten van de overige m² te bekostigen.
Over de kostenverdeling tussen gemeente en schoolbestuur worden dan via de businesscase (zie 6.2) nadere afspraken gemaakt.

Aanpassingen

Als een bestaand onderwijsgebouw passend gemaakt moet worden qua capaciteit, wordt per situatie gekeken naar wat nodig is. Mocht er bijvoorbeeld een lokaal bijgebouwd moeten worden, zullen de normkosten voor nieuwbouw leidend zijn. In dit IHP wordt rekening gehouden met € 200.000,- per extra lokaal. Indien er rekening wordt gehouden met € 3.418,- investeringskosten per m² nieuwbouw, kan er voor € 200.000,- een lokaal van ca. 60 m² bvo worden gebouwd. Voor grotere aanpassingen/uitbreidingen wordt het normatieve bedrag voor nieuwbouw aangehouden.

Binnenklimaat

Wanneer er in een bestaande school wordt geïnvesteerd ten behoeve van het binnenklimaat is maatwerk vereist. In dat geval moet nader onderzoek uitwijzen of minimaal Frisse Scholen klasse C kan worden gerealiseerd of dat klasse B haalbaar blijkt. Over de kosten worden nadere afspraken gemaakt tussen de gemeente en schoolbestuur.

Verduurzamen
Wanneer een bestaand gebouw wordt verduurzaamd, is het streven om deze bijna energieneutraal (BENG) of energieneutraal (ENG) te maken.
De keuze tussen BENG en ENG hangt samen met veel externe factoren, zoals de mogelijkheid om energie terug te leveren. Het is daarom raadzaam om voor iedere school die wordt verduurzaamd een businesscase te maken. Omdat het per school om maatwerk gaat is het lastig een exacte prijs per m² te hanteren. Ook hier wordt in een nader overleg de kostenverdeling tussen gemeente en schoolbestuur besproken en vastgelegd.

6.2 Uitgangspunten investeringen en kapitaalslasten

Voor ieder project uit het IHP wordt een businesscase opgesteld. De businesscase leidt tot overeenstemming en een overeenkomst tussen gemeente en schoolbestuur.

Vanuit de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor goede huisvesting, is de businesscase een gezamenlijke opdracht voor gemeente en schoolbestuur. Vanuit die gedachte wordt een eindconclusie en advies aan het College van B&W en het schoolbestuur geformuleerd. Uiteindelijk volgt dan een Raadsbesluit voor het beschikbaar stellen van de middelen.

Voor de bepaling van gemeentelijke kapitaalslasten gelden de volgende uitgangspunten:

- Als **kwaliteitsniveau** wordt het basis referentiekader Handboek Onderwijshuisvesting aangehouden.
- **Binnenklimaat:** Frisse scholen klasse B
- **Verduurzamen:** kostenverdeling in nader overleg tussen gemeente en schoolbestuur
- **BTW:** alle prijzen zijn inclusief BTW
- **Prijspeil:** januari 2023
- **Afschrijven nieuwbouw:** 40 jaar
- **Afschrijven levensduur verlengende renovatie:** 25 jaar
- **Afschrijven verduurzamen en binnenklimaat:** 25 jaar
- Alle bedragen bevatten de kosten die nodig zijn voor het dekken van de stichtingskosten. Hieronder vallen kosten voor: de bouw, directiekosten en bijkomende kosten zoals honoraria voor architect en adviseurs, onvoorzien, leges en nutsvoorzieningen.
- Kosten die niet zijn meegenomen in de stichtingskosten, maar wel aan de orde zijn, zoals tijdelijke huisvesting (huur), sloopkosten, verhuiskosten, vergroening van pleinen en aanpassingen van de openbare ruimte voor parkeren, halen en brengen worden niet afgeschreven. Dit wordt in het jaar van uitvoering opgenomen. Deze kosten kunnen wel oplopen tot 10% van de stichtingskosten.

Indexering

Alle investeringen in dit IHP hebben als uitgangspunt prijspeil januari 2023. Hierbij is uitgegaan van realistische bedragen, zoals verwoord in het 'Kwaliteitkader Huisvesting' van Ruimte-OK.
Indexering van de bedragen in het IHP gebeurt jaarlijks aan de hand van de BDB-index.
Bij de daadwerkelijke uitvoering van de projecten in de toekomst wordt op basis van de planvorming een kostenraming gemaakt op basis van de dan geldende bedragen.

Wat doen schoolbesturen?

Per project worden in de businesscase afspraken gemaakt over een bijdrage van het schoolbestuur. Schoolbesturen hebben verschillende mogelijkheden om te investeren in onderwijshuisvesting en zodoende een bijdrage te leveren aan (vervangende) nieuwbouw of renovatie. Voorafgaand aan een dergelijke investering is het raadzaam goedkeuring van de eigen accountant te vragen. De volgende mogelijkheden worden onderkend (gebaseerd op een advies van Ruimte OK):

- investeren in energiebesparende maatregelen
- besparen op uitgesteld onderhoud bij zicht op nieuwbouw of renovatie
- besparen op toekomstig onderhoud (bijdragen in investering die leidt tot lagere onderhoudskosten)
- naar voren halen materiële instandhouding (indien daardoor een businesscase sluitend kan worden gemaakt)
- achterstallig onderhoud (in gebreke blijven door schoolbestuur, waardoor gemeente kan vragen om bijdrage)
- inzet eigen vermogen (indien verantwoord en geaccordeerd door accountant)

De verwachting is dat in de aanstaande wetgeving over onderwijshuisvesting (waarin ook het IHP en renovatie worden vastgelegd) ook aandacht is voor het verruimen van de mogelijkheden om te investeren in huisvesting, voor de schoolbesturen.

6.3 Verdeling kosten verduurzamen en binnenklimaat

Schoolbesturen en gemeente willen toegroeien naar een kwalitatief goed scholenbestand. Corona heeft mede laten zien dat het binnenklimaat van veel scholen niet op orde is. Daarnaast is een gezamenlijke ambitie toe te werken naar een duurzaam scholenbestand dat ook tegemoetkomt aan de CO2 reductie doelstelling.
Bij scholen die in de eerste twee blokken (8 jaar of later) niet in aanmerking komen voor nieuwbouw of renovatie wordt nader onderzoek uitgevoerd om te komen tot een concreet plan tot verduurzaming en verbetering van het binnenklimaat.

Een aantal scholen heeft, vooruitlopend op het IHP, zelf al onderzoek laten uitvoeren. Het doel van dit onderzoek is om inzichtelijk te maken wat er nodig is om een gebouw te laten voldoen aan Frisse scholen klasse C of B en de BENG eisen. Voor de volgende scholen, die niet in de eerste 2 blokken worden aangepakt, is dit aan de orde:

- Kon. Willem Alexanderschool
- Willem de Zwijgerschool
- Pieter Zandt (geen adviesrapport)

De onderzoeksrapporten worden als basis gebruikt voor de kostenbepaling. Voor de Scholen met Bijbel zijn inmiddels subsidieaanvragen ingediend. Uitgangspunt is een Rijksbijdrage van 30% van de totale kosten. Schoolbestuur en gemeente gaan samen in overleg over de verdeling van de overige kosten.

6.4 Perspectief per schoolgebouw

In hoofdstuk 5 is een prioritering aangegeven voor de komende 16 jaar. Een lange periode waarin nog veel herijkingen en wijzigingen mogelijk zijn. Voor nu is dit het perspectief voor de middellange termijn. Voor de objecten in het eerste blok geldt echter dat daar ook concreet mee wordt gestart na vaststelling in de gemeenteraad.

In deze paragraaf een korte toelichting per object.

OBS De Iekmulder

De Iekmulder is de enige school in IJhorst. In opdracht van de Dorpsraad, waarin in veel verenigingen zijn samengebracht, is onderzoek gedaan naar de haalbaarheid van een multifunctionele accommodatie (MFA) in IJhorst. Begin 2023 is dit adviesrapport gepubliceerd. Doel is het voorzieningenniveau op peil te houden en het dorp leefbaar. De locatie bij de huidige gymzaal wordt als voorkeurslocatie genoemd. De totale kosten van de MFA bedragen € 5 miljoen. Schoolbestuur Promes (waaronder De Iekmulder valt) staat positief ten opzichte van de MFA plannen. Het huidige pand is bijna 50 jaar oud (bouwjaar 1974), te groot, de kwaliteit is matig en volgens de leerlingenprognoses is er substantiële groei in de komende 16 jaar. De school is een belangrijke voorziening voor het dorp en de omgeving. Bundeling van voorzieningen en activiteiten leidt tot een praktische en efficiënte MFA. Nieuwbouw is daarom hier het uitgangspunt.

Nader onderzoek bij de gemeente moet uitwijzen of nieuwbouw als onderdeel van een MFA de beste optie is.

OBS De Berkenhorst

Het aantal leerlingen van De Berkenhorst is relatief stabiel rond de 50 leerlingen. De leerlingenprognoses laten groei zien op langere termijn. Dat hangt samen met bestuurlijke keuzes. Het waarborgen voor voldoende openbaar onderwijs is een prioriteit en dit maakt stevige besluiten noodzakelijk. De gemeente Staphorst heeft uitgesproken dat behoud van openbaar onderwijs in de kern Staphorst belangrijk is. Het vorm geven aan dit behoud is een blijvend aandachtspunt voor gemeente Staphorst en het bestuur van Promes. Tijdens het ontwikkelen van dit IHP vinden toekomstverkenningen plaats. Voor de afronding van het IHP kunnen deze nog niet meegenomen worden. De Berkenhorst is met de CNS gehuisvest in één gebouw. De beweging in leerlingenaantallen van beide scholen is meebepalend voor de keuzes in de toekomst.

Voor de Berkenhorst is handhaving op de huidige locatie opgenomen in dit IHP.

CNS

De CNS gaat volgens de prognoses groeien van 360 leerlingen nu naar 488 leerlingen in 2038. De meest logische oplossing is dat dit gebeurt binnen of op het bestaande pand. Op het dak kan maximaal 450m^2 bvo worden uitgebreid. Constructief is deze uitbreiding mogelijk. Vooruitlopend op besluitvorming vanuit dit IHP worden nu tijdelijk 2 lokalen bijgeplaatst.
Op korte termijn moet worden onderzocht op welke wijze uitbreiding op het dak mogelijk is.

Uitbreiding op het dak en/of in het gebouw is het uitgangspunt voor de CNS in dit IHP (in blok 1). Bij uitbreiding in het gebouw wordt de huidige locatie voor De Berkenhorst herzien.

De Triangel

In Rouveen is in 2011 een multifunctioneel centrum (MCR) gerealiseerd waar De Triangel ook onderdeel van is. Een stichting is verantwoordelijk voor beheer en exploitatie. Omdat er ook een gymzaal in de MCR is opgenomen vormen de gemeente Staphorst en de 2 schoolbesturen samen het bestuur. De schoolbesturen hebben aangegeven te willen verduurzamen en PV-panelen te willen plaatsen. Nader onderzoek (2023/2024)moet uitwijzen of dit constructief kan en of teruglevering mogelijk is. Schoolbestuur en gemeente gaan in overleg over de kosten.

Voor de Triangel gaan we uit van levensduur verlengde renovatie in blok 4 of later. Onderzoek vindt plaats in blok 4.

De Levensboom

Voor de Levensboom geldt hetzelfde als voor De Triangel. Voor beide scholen geldt dat er momenteel voldoende ruimte is in het gebouw. De leerlingenprognoses laten ook een redelijk stabiel beeld zien, met voor beide scholen een geringe groei tot 2026/2027 en daarna een stabilisatie.

Voor de Levensboom gaan we eveneens uit van levensduur verlengde renovatie na of in blok 4. Onderzoek vindt plaats in blok 4.

Willem de Zwijgerschool

De school heeft meer ruimte momenteel dan nodig voor de leerling populatie. Een tweetal ruimten wordt nu gebruikt voor de opvang van Oekraïense kinderen. Dat is tijdelijk.
Tevens is in deze school de peuteropvang Spelenderwijs gehuisvest. Dit is de peuteropvang die georganiseerd wordt vanuit de Scholen met de Bijbel. Op langere termijn zien we groei, vooral veroorzaakt door de woningbouw aan de zuidkant van Staphorst. De huidige verwachting is dat het gebouw in 2038 weer volledig door de school gaat worden gebruikt.
De school is bijna 50 jaar oud, maar staat er nog goed bij.

De voorgestelde maatregelen:

- *Businesscase opstellen*
- *In blok 1 het pand verduurzamen en het binnenklimaat verbeteren*
- *In blok 3 onderzoeken of nieuwbouw of levensduur verlengende renovatie de beste optie is.*

Koning Willem Alexanderschool

De school ligt vlakbij de A28 en de wijk waarin ze staat veroudert. Dit leidt tot een dalend aantal leerlingen, met op langere termijn een stabilisatie. Samenvoeging met een andere school van de vereniging is niet mogelijk, omdat dan scholen van ca. 500 leerlingen ontstaan. Een basisschool met een dergelijke omvang is niet wenselijk.
De school is ruim 50 jaar oud. Wordt op termijn gekozen voor nieuwbouw, dan is een andere locatie verder van de A28 aan te bevelen. De fijnstofconcentratie als gevolg van het wegerkeer is hoger dan gemiddeld, voldoet wel aan de huidige regels, maar op termijn is meer afstand aan te bevelen.

De voorgestelde maatregelen:

- *Businesscase opstellen*
- *In blok 1 het pand verduurzamen en het binnenklimaat verbeteren*
- *In blok 3 onderzoeken of nieuwbouw, of levensduur verlengende renovatie de beste optie is. Vooralsnog wordt in het IHP uitgegaan van nieuwbouw.*

Prins Mauritsschool

De Prins Mauritsschool is na de CNS de snelst groeiende school in Staphorst. Een school met een belangrijke regiofunctie. Het voedingsgebied is het gebied ten oosten van de spoorlijn. De Scholen met de Bijbel hebben duidelijke grenslijnen (voedingsgebieden) getrokken, waarbij de spoorlijn als veiligheidsrisico wordt gezien. Dat maakt het uitwisselen van leerlingen of het verleggen van grenslijnen ook lastig.
De school heeft nu al een flink huisvestingstekort. Voor rekening van het schoolbestuur zijn er tijdelijke units geplaatst. Door de sterke groei van het leerlingenaantal in de komende jaren moet op korte termijn gekeken worden naar oplossingen voor de huisvesting.
De school is 50 jaar oud. 20 jaar geleden heeft een renovatie plaats gevonden. Het schoolgebouw staat redelijk klem tussen de woningbouw eromheen. Daarnaast is de exploitatie relatief hoog.

Voor de Prins Mauritsschool moet in blok 1 onderzocht worden of nieuwbouw of uitbreiding en levensduurverlenging de beste keuze is. Realisatie in blok 1 is het uitgangspunt.

Dr. Maarten Lutherschool

De Maarten Lutherschool in Punthorst is de oudste school (bouwjaar 1954) in de gemeente. De school is verschillende keren uitgebreid. De laatste uitbreiding dateert uit 2004. De school heeft een regio functie. Het leerlingenaantal groeit en er ontstaat binnenkort een tekort aan ruimte. Punthorst is een kleine gemeenschap met verspreid liggende bebouwing. Er is geen eigen gymzaal. Voor de gym-uren wordt gebruik gemaakt van de gymzaal aan de van der Walstraat. Hiervoor wordt dan een bus ingezet.

Voor de Maarten Lutherschool gaan we uit van nieuwbouw of uitbreiding met levensduurverlenging in blok 2. De businesscase moet dit uitwijzen.

Ds. Harmen Doornveldschool

Het voedingsgebied van de Doornveldschool ligt ten westen van de A28, tot in Rouveen. Een groot voedingsgebied dus. De school dateert uit 1980 en ziet er goed uit. Op dit moment is er voldoende beschikbare ruimte. Door het groeiende leerlingaantal verdwijnt dit 'overschot' in de komende jaren.

Voor de Doornveldschool gaan we uit van nieuwbouw of uitbreiding met levensduurverlenging in blok 2. De businesscase moet dit uitwijzen. Eventueel op korte termijn wel verbetering van de ventilatie en verduurzaming uitvoeren.

Pieter Zandt

Pieter zandt is de enige school voor voortgezet onderwijs in de gemeente. Het is een dislocatie van de hoofdvestiging in Kampen. Het gebouw dateert uit 1980 en is in 2015 uitgebreid. Momenteel is er ruimte om Oekraïense leerlingen op te vangen.
De leerlingenprognoses laten zien dat er na 2030 forse groei aankomt. Dat zou in 2035 kunnen leiden tot ruimtetekort. Pieter Zandt heeft een klimaatprobleem en wil dit aanpakken. De onderhoudskosten zijn laag ten opzichte van de vergoeding. Vooralsnog nemen we geen datum mee voor vernieuwen en/of levensduur verlengend renoveren.

Voorgestelde maatregelen:

- *In blok 1 het pand verduurzamen en het binnenklimaat verbeteren*
- *In blok 3 onderzoeken of nieuwbouw, of levensduur verlengende renovatie de beste optie is. Vooralsnog wordt in dit IHP uitgegaan van levensduur verlengende renovatie.*

6.5 Sportaccommodatie

Verschillende ontwikkelingen rondom sportaccommodaties vragen om toekomstbestendige keuzes:

- Door de sterke groei van het aantal leerlingen in de komende jaren (22% tot 2029) en het feit dat scholen verplicht zijn 2 lesuren per week (minimaal 2 x 45 minuten per week) bewegingsonderwijs aan te bieden neemt de druk op de gymaccommodaties toe.
- Jaarlijks wordt circa € 80.000 door de gemeente uitgegeven voor de inzet van een touringcar om leerlingen van een drietal scholen naar een gymzaal elders te vervoeren (heen en terug).
- Het aantal vervoersbewegingen neemt naar verwachting toe met de stijging van het aantal leerlingen (onder andere bij de Prins Mauritsschool die fors groeit en ook gebruik maakt van het busvervoer).
- In IJhorst wordt mogelijk een Multifunctionele Accommodatie (MFA) gerealiseerd. De gymzaal krijgt hierdoor zeer waarschijnlijk een bredere invulling.

Nieuwbouw van een gymzaal, eventueel samen met de nieuwbouw van de Prins Mauritsschool, is een mogelijkheid om bovengenoemde ontwikkelingen op te vangen.

Nieuwbouw van een gymzaal in combinatie met een basisschool kost circa € 1,2 miljoen (inclusief BTW). De structurele lasten van deze investering zijn € 30.000 (zonder rente, afschrijving in 40 jaar).

De exploitatiekosten (onderhoud, schoonmaak, energie) van een nieuwe gymzaal worden geraamd op circa € 15.000 per jaar.

Nieuwbouw van een gymzaal in de kern Staphorst zorgt voor een lager aantal vervoersbewegingen.

Dat betekent dat de meerkosten van realisatie van een nieuwe gymzaal beperkt zijn.

In blok 1 (2024) wordt onderzocht of nieuwbouw van een gymzaal in combinatie met de Prins Mauritsschool wenselijk en mogelijk is.

6.6 Financiële vooruitblik

Het IHP heeft financiële gevolgen voor de gemeente en kan financiële consequenties hebben voor de schoolbesturen. Per project zijn er drie belangrijke investeringsmomenten:

1. Het eerste moment is wanneer er een voorbereidingskrediet moet worden afgegeven voor fases tot aan de start bouw/renovatie. In de regel is dit 8% van het bouwbudget. Deze 8% wordt in dit IHP aangehouden. Bij uitzonderingen kan maatwerk een optie zijn.
2. Na de ontwerpfase, wanneer er aanbesteed moet worden, worden de overige middelen beschikbaar gesteld voor de start van de bouw/renovatie.
3. Het derde moment is wanneer het gebouw in de boeken van de gemeente wordt gezet. Vanaf dit moment heeft de gemeente te maken met kapitaallasten.

Totale investering

Het is op dit moment nog niet voor alle scholen duidelijk of er wordt gekozen voor nieuwbouw of levensduur verlengende renovatie. In het financiële overzicht hierna zijn daarom beide opties meegenomen in aparte tabellen.

Wanneer alle investeringen, zowel voor rekening van de gemeente als van het schoolbestuur, uit het investeringsprogramma worden uitgevoerd, volgens prijspeil 2023 en zonder rente mee te rekenen bedraagt het volledige maximale investeringsbedrag **€ 44.700.000 bij nieuwbouw en € 36.800.000 als levensduur verlengende renovatie het uitgangspunt is. Natuurlijk zijn er ook tussenliggende combinaties mogelijk.**

Dit bedrag wordt tussen 2024 en 2039 geïnvesteerd. In het schema op de volgende bladzijde is dit inzichtelijk gemaakt. Eventuele bijkomende kosten zijn hierin niet meegenomen. Deze staan in de volgende paragraaf.

Zoals al eerder in dit IHP gememoreerd is er sprake van een financieel spanningsveld: vergoedingen vanuit het Rijk zijn niet toereikend om het gewenste, geambieerde en soms zelfs vereiste kwaliteitsniveau te realiseren. Er zijn structureel meer middelen nodig. Dit stelt gemeente en schoolbesturen voor een grote uitdaging, waarbij het IHP helpend is qua afspraken.

Nr.	Naam school	Bouwj.	BVO nu	Behoefte 2024-2039	Bloknr.	Scenario 1 Maatregel	m²	Norm	Totaal	Scenario 2 Maatregel	m²	Norm	Totaal
1	OBS de Iekmulder	1974	874	746	Blok1	Nieuwbouw	746	€3.418	€2.549.282	Levensduur verlengende renovatie	874	€2.222	€1.942.028
2	OBS de Berkenhorst	2000	822	490	Blok 1	Verduurzamen	490	€250	€245.000				€245.000
3	CNS	2000	1.961	2.787	Blok 1	Verduurzamen Uitbreiden	2.293 494	€250 €3.418	€573.250 €1.688.492				€573.250 €1.688.492
4	De Triangel	2011	1.797	1.697	Blok 1 Blok 4	Verduurzamen Renovatie 25 jaar	1.797	 €500	€50.000 €908.000				€50.000 €908.000
5	De Levensboom	2011	1.250	1.161	Blok 1 Blok 4	Verduurzamen Renovatie 25 jaar	1.250	 €500	€50.000 €618.500				€50.000 €618.500
6	Willem de Zwijgerschool	1976	1.739	1.668	Blok 1 Blok 3	Ventilatie Nieuwbouw	1.668	€3.418	€919.000 €5.701.224	Ventilatie Levensduur verlengende renovatie	1.739	€2.222	€919.000 €3.864.058
7	K. Willem Alexanderschool	1971	1.840	1.449	Blok 1 Blok 3	Ventilatie Nieuwbouw	1.499	€3.418	€744.000 €5.123.582	Ventilatie Levensduur verlengende renovatie	1.840	€2.222	€744.000 €4.088.480
8	Prins Mauritsschool	1973	1.302	2.101	Blok 1	Nieuwbouw	2.101	€3.418	€7.181.218	Uitbreiden Levensduur verlengende renovatie	799 1.302	€3.418 €2.222	€2.730.982 €2.893.044
9	Dr. Maarten Lutherschool	1954	995	1.129	Blok 2	Nieuwbouw	1.129	€3.418	€3.858.922	Uitbreiden Levensduur verlengende renovatie	134 995	€3.418 €2.222	€458.012 €2.210.890
10	Ds. Harmen Doornveldschool	1980	1.362	1.380	Blok 2	Nieuwbouw	1.380	€3.418	€4.716.840	Levensduur verlengende renovatie	1.362	€2.222	€3.026.363
11	Pieter Zandt.	1998	3.582	3.705	Blok 1 Blok 4	Ventilatie Levensduur verlengende renovatie	3.582	€500 €2.222	€1.791.000 €7.959.204				€1.791.000 €7.959.204
								Totaal:	**€44.677.514**			**Totaal:**	**€36.760.303**

6.7 Bijkomende kosten

Bij de raming van de totale investering dienen de volgende bijkomende kosten meegenomen te worden (vallen buiten de scope van het IHP). Deze kosten zijn op voorhand onderdeel van de businesscase, zodat men niet voor verrassingen komt te staan.

De onderstaande bijkomende kosten zijn in de basis voor de **gemeente:**

- Bij sloop, de boekwaarde van het bestaande gebouw.
- Tijdelijke huisvesting.
- Aanpassingen aan de openbare inrichting t.b.v. parkeren, halen en brengen, verkeer.
- Sloop van gebouwen (of gebouwdelen).
- Verwerving van grond (niet nodig).
- Bouwrijp maken van het terrein.
- Externe inhuur gemeente.
- Asbestsanering, archeologische vondsten, bodemverontreiniging, paalfundering.
- Ecologisch onderzoek.
- Gemeentelijke plan- en apparaatskosten.
- Extra kosten voor specifieke stedenbouwkundige eisen (beeld-kwaliteitsplan).

De onderstaande kosten zijn in de basis voor het **schoolbestuur:**

- Verhuizing
- Losse inrichting gebouw en terrein (onderwijsleerpakket en meubilair, exclusief eerste inrichting).
- Bij renovatie of nieuwbouw, de boekwaarde op het bestaande gebouw die voortkomt uit investeringen gedaan door het schoolbestuur.

De kosten voor bouwbegeleiding en -advies uit naam van het schoolbestuur is onderdeel van het bouwbudget.
Als bijlage 2 is een demarcatielijst opgenomen die vaak wordt gebruikt bij de bouw of renovatie van een schoolgebouw. In dit IHP wordt vastgesteld dat deze demarcatielijst bij nieuwbouw of renovaties als uitgangspunt wordt gebruikt. Waar nodig kan maatwerk worden toegepast.

